

Activiteitenverslag 2025

Brussels Platform voor Geestelijke Gezondheid

Inhoudstafel

INLEIDING	4
I HET TEAM	5
Bureau van het Platform (2024–2026)	6
II. ALGEMENE WERKING VAN DE COÖRDINATIE EN HET OVERLEG IN DE GEESTELIJKE GEZONDHEIDSZORG	7
1. Missies en doelstellingen	7
2. Financiering	7
3. Bestuur en beheer	9
3.1. Raad van Bestuur	9
3.2. Samenstelling van de Raad van Bestuur op 31.12.2025	9
3.3. Kalender van de Raden van Bestuur en behandelde onderwerpen	10
III. WERKGROEPEN EN OVERLEG	11
1. Overleg Kinderen en Jongeren	11
1.1 Een methode: doen mét, niet vóór	11
1.2 Drie tools, één coherentie	11
1.3 Versterkte partnerschappen	11
1.4 Vooruitzichten 2026	11
2. Overleg Volwassenen en Ouderen	11
2.1. Intersectoraal Comité Dubbeldiagnose (CAIDD) – Handicap en Geestelijke Gezondheid	12
2.2. Werkgroep Psychiatrische Verzorgingstehuizen (WG PVT)	12
2.3. Werkgroep Zorgtrajecten Crisis en Spoed (WG TSC – GSO)	12
2.4. Werkgroep Beschermende Observatiemaatregelen (BOM)	13
2.5. Werkgroep Geestelijke Gezondheid, Precariteit, Huisvesting	14
2.6. Vlaamse Vleugel – Nederlandstalig Brussels overleg	15
3. Cijfermatig overzicht van de werkgroepen – Jaar 2025	16
IV. SEMINARIES	19
1. Organisatie van de thematische seminars	19
V. SENSIBILISERINGEN	22
1. Sensibilisering voor het brede publiek	22
2. Sensibilisering voor eerstelijnsprofessionals	24
VI. PUBLICATIES EN COMMUNICATIEMIDDELEN	27
1. Repertorium www.santementale.brussels	28
VII. ONDERZOEK EN GEGEVENSVERZAMELING	29
VIII. DE OMBUDSDIENST	30
1. Ontvangst en behandeling van klachten	30
2. Preventie van klachten	31
3. Informatie over de organisatie, werking en procedure van de ombudsfunctie	32
4. Communicatie aan de patiënt over alternatieven voor bemiddeling	32

5. Opstellen van aanbevelingen	32
IX. COÖRDINATIE VERSLAVINGSZORG – Aude Dion	34
1. Context	34
1.1. Verslavingszorg, geestelijke gezondheid en precariteit: een drievoudige problematiek in een impasse?	34
1.2. Verslavingszorg, Geestelijke Gezondheid & Justitie: een essentieel intersectoraal overleg	34
2. Overleg tussen de sectoren “verslavingszorg”, “geestelijke gezondheid” en “justitie” ..	34
2.1. Missies	34
2.2. Coördinatie van de werkgroep “Verslavingszorg, Geestelijke gezondheid en Justitie”	35
2.3. Verspreiding van informatie: de affiche “Drugs- en verslavingsvoorzieningen in Brussel”	35
2.4. Opleidingen over verslavingen voor eerstelijnsprofessionals	36
2.5. Ondersteuning van de ontwikkeling van het mobiele team AddUp	36
2.6. Studievoormiddag “Rechtzoekenden en verslavingen” – 20 februari 2025	36
2.7. Forum “Verslaving & Maatschappij” (1-2 oktober 2025).....	36
2.8. Deelname aan externe werkgroepen en evenementen	36
2.9. Deelname aan evenementen	36
2.10. Voortgezette opleiding	36
3. Vooruitzichten 2026	37
X. CEL VRIJWILLIGERSWERK.....	38
1. Acties uitgevoerd in 2025	38
1.1. Dynamiek van het Plug'In-bemiddelingsmechanisme	38
1.2. Sensibilisering	39
XI. COÖRDINATIE GEBRUIKERS EN NAASTEN.....	39
1. Interface-ontmoetingen	39
2. Ondersteuning van de vertegenwoordiging in de organen	40
3. Raden van Gebruikers en Naasten	41
4. Telefoonlijn 0800/1234.1.....	41
5. Partnerschappen met andere verenigingen.....	41
6. Ondersteuning bij de ontwikkeling van de expertise van naasten: opleiding tot familie-lotgenoten	42
XII. LOTGENOTEN	45
1. Opleidingen tot ervaringsdeskundigheid en lotgenoten.....	45
2. Open bijeenkomsten lotgenoten / ervaringsdeskundigen	45
3. Permanenties telefoonlijn	46
4. Individuele begeleiding	46
XIII. Federaal project referenten ervaringsdeskundigheid.....	46
1. Uitvoering van het federaal project van referenten ervaringsdeskundigen	46
2. De opdrachten van de referenten.....	47
3. Implementatie en strategische assen in 2025	48
4. Uitdagingen en perspectieven.....	48

XIV. PERSPECTIEVEN EN AANBEVELINGEN VOOR 2026	48
1. De intersectorale articulaties en de uitvoering van de nieuwe normen versterken.....	49
2. Ervaringsdeskundigheid institutionaliseren als hefboom voor innovatie	49
3. De toegankelijkheid en leesbaarheid van informatie verbeteren	49
4. De erkenning en ondersteuning van naasten consolideren	49
5. Preventie en sensibiliseringsacties versterken	49
6. De politieke en strategische invloed van de sector consolideren	50
Een woord ten afsluiting	50

INLEIDING

2025 was geen gewoon jaar voor de Brusselse geestelijke gezondheidssector.

De uitvoering van de nieuwe wet betreffende de beschermende observatiemaatregel heeft maandenlang tientallen actoren gemobiliseerd — psychiaters, magistraten, mobiele teams, maatschappelijk werkers — om een complexe wettekst te vertalen naar coherente praktijken op het terrein. De federale en regionale budgettaire afwegingen wogen zwaar door, met een Spending Review die bepaalde reeds fragiele voorzieningen rechtstreeks onder druk plaatste. De Brusselse precariteit, steeds zichtbaarder in de zorgdiensten, bleef erop wijzen dat geestelijke gezondheid niet los van haar context kan worden behandeld.

Binnen deze context heeft het Platform gedaan wat het sinds zijn oprichting doet: de ruimtes openhouden. Overlegruimtes, opleidingsruimtes, bemiddelingsruimtes, ruimtes voor lotgenoten en sensibilisering — plekken waar mensen die elkaar zonder het Platform niet hadden ontmoet, samen konden werken aan gemeenschappelijke vraagstukken.

De activiteiten van 2025 getuigen daarvan. 92 overlegvergaderingen, 659 deelnemers aan eerstelijnsopleidingen, 396 deelnemers aan seminars, 264.000 bezoeken aan santementale.brussels. Deze cijfers vertellen niet alles — ze zeggen niets over de kwaliteit van de uitwisselingen, het vertrouwen dat sessie na sessie wordt opgebouwd, of de beslissingen die zonder deze ruimtes niet genomen hadden kunnen worden. Maar ze getuigen van iets essentieels: de Brusselse geestelijke gezondheidssector heeft nood aan plekken om collectief te denken en maakt daar ook gebruik van.

Dit verslag schetst het jaar 2025 zoals het werd beleefd — met zijn vooruitgang, zijn lopende werven en zijn open vragen. Het is ook een werkinstrument voor 2026, een jaar dat op verschillende fronten beslissend belooft te worden.

In dit kader werd het jaar 2025 gekenmerkt door een intensivering van de activiteit van het Platform, geïllustreerd door enkele significante cijfers:

92 overlegvergaderingen <i>werkgroepen</i>	659 deelnemers aan eerstelijnsopleidingen. <i>37 modules — 148u</i>	396 deelnemers aan seminaries <i>11 sessies in 2025</i>	264k bezoeken www.santementale.brussels <i>+57 % t.o.v. 2024</i>	2.972 abonnees op de nieuwsbrief <i>+37 % op een jaar</i>
---	---	---	---	---

Op basis van deze vaststellingen, gaat het er nu om, om voor de komende maanden en jaren, het overlegwerk en de verdediging van de geestelijke gezondheid in Brussel verder te zetten.

I HET TEAM

Achter het Platform schuilt een team van 26 mensen met heel verschillende profielen — coördinatoren, bemiddelaars, lotgenoten, onderzoekers, communicatiemedewerkers — die één gemeenschappelijke overtuiging delen: dat de Brusselse geestelijke gezondheid beter wordt opgebouwd wanneer de juiste mensen samenwerken. Dit verslag is ook hun verslag.

Naam	Functie
Luc Detavernier	Directeur
Hassane Moussa	Administratie Coördinatie Budgetten
Véronique Manneback	Administratie Bru-Stars
Hortense Stinglhamber	Communicatie
Philippe Blondiau	Coördinatie
Kelly Gustot	Coördinatie Jongeren
Kathleen Coppens	Coördinatie Bru-Stars
Cécile Vanden Bossche	Coördinatie Huisvesting, Precariteit, Geestelijke Gezondheid – Eerstelijnsopleidingen
Ouafa Boughir	Onderzoek, Seminaries, Eerstelijnsopleidingen
Aude Dion	Coördinatie Verslavingen
Olivier De Gand	Coördinatie Gebruikers en Naasten – Referent Ervaringsdeskundigheid
Ludwig Hemeleers	Bemiddeling
Hajar Laghmiche	Bemiddeling
Lauraine Lukoj	Bemiddeling
Rosane Patte-Davaux	Bemiddeling
René Bartholemy	Lotgenoten – AREV
Sophie Céphale	Lotgenoten – AREV
Jonathan De Vylder	Lotgenoten – AREV – Referent Ervaringsdeskundigheid
France Dujardin	Coördinatie AREV
Céline Mathijsen	Lotgenoten – AREV
Valérie Muller	Lotgenoten
Jean-Philippe Faujour	Ondersteuning Communicatie
Laura Rectem	Referent Ervaringsdeskundigheid
Marco Willems	Referent Ervaringsdeskundigheid
Frédéric Tornabene	Referent Ervaringsdeskundigheid
Philippe Derweduwen	Referent Ervaringsdeskundigheid

Bureau van het Platform (2024–2026)

Het Bureau, verkozen voor de periode 2024–2026, staat in voor het bestuur van het Platform en waarborgt de coherentie van haar strategische koers.

Naam	Functie
Pr Dr Gérald Deschietere	Voorzitter
Dr Stefan Van Muylem	Ondervoorzitter
Mazlum Kara	Penningmeester
Geneviève D'Hoop	Vertegenwoordigster Naasten

II. ALGEMENE WERKING VAN DE COÖRDINATIE EN HET OVERLEG IN DE GEESTELIJKE GEZONDHEIDSZORG

1. Missies en doelstellingen

Het Brusselse Platform voor Geestelijke Gezondheid is ontstaan uit een eenvoudige vaststelling: de actoren in de Brusselse geestelijke gezondheidssector werkten vaak naast elkaar, zonder elkaar te kennen, met elkaar te spreken of zich te coördineren. Haar oprichtingsmissie is om dit te verhelpen, door de voorwaarden te creëren voor een permanente dialoog tussen allen die, op de een of andere manier, bijdragen aan de geestelijke gezondheid in Brussel.

Concreet, organiseert en animeert het Platform thematische en intersectorale overleg ruimtes, waarin professionals samenkomen uit diverse sectoren, zoals psychiatrie, sociaal werk, huisvesting, justitie, verslavingszorg of onderwijs. Deze ruimtes zijn geen plaatsen van formele besluitvorming, maar levendige plekken waar vertrouwen, wederzijds begrip en duurzame samenwerkingen worden opgebouwd.

Het Platform omvat het volledige levensspectrum — kinderen en jongeren (0-18 jaar), volwassenen (19-65 jaar) en ouderen (+65 jaar) — met een blijvende aandacht voor wat zich afspeelt op de raakvlakken tussen deze doelgroepen en tussen de voorzieningen die hen begeleiden.

Naast overleg, vervult het Platform een rol als waakhond en hulpbron voor de sector: het produceert en verspreidt informatie, vormt eerstelijnsprofessionals, ondersteunt lotgenoten en ervaringsdeskundigheid, beheert een bemiddelingsdienst voor patiëntenrechten en vertegenwoordigt de stem van de sector bij de bevoegde overheden. Het is ook een ruimte voor sensibilisering van het brede publiek, vanuit de overtuiging dat geestelijke gezondheid een zaak van de hele samenleving is.

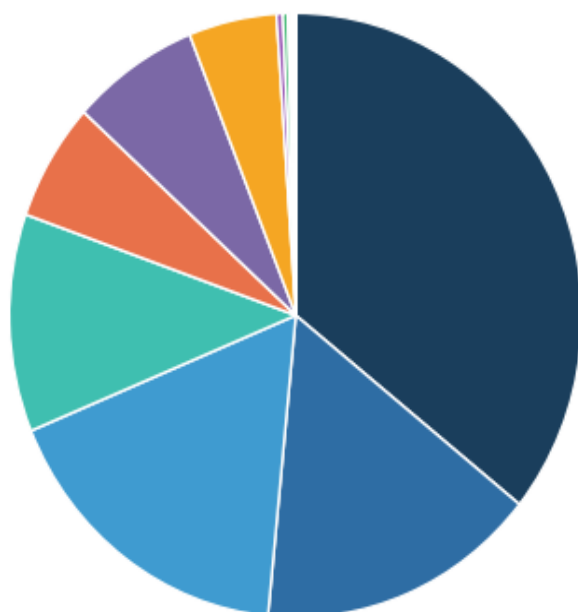
2. Financiering

In 2025 genoot het Brusselse Platform voor Geestelijke Gezondheid een globale financiering van 1.939.960,80 €, afkomstig uit verschillende bronnen. Deze diversiteit aan financieringsbronnen weerspiegelt de institutionele erkenning van de transversale rol van het Platform: regionale coördinator, actor op het terrein, interface tussen beleidsniveaus en partner van federale projecten.

Verdeling van de financiering 2025

Totaal: 1.939.960,80 €

■ COCOM: 693.500,00 € — 35.7 %
■ Coördinatie Bru-Stars (FOD): 306.584,77 € — 15.8 %
■ FOD - Ervaringsdeskundigen: 333.922,86 € — 17.2 %
■ Maribel-fonds: 225.982,30 € — 11.6 %
■ Psychiatrische Ziekenhuizen Bemiddeling: 122.717,15 € — 6.3 %
■ COCOM Crisis + DP: 140.000,00 € — 7.2 %
■ PsyBru-financiering (Brumenta): 96.279,95 € — 5.0 %
■ Colloquia en seminars: 6.755,00 € — 0.3 %
■ Brumenta (Herstel): 5.568,87 € — 0.3 %
■ Vrijstelling BV te betalen: 2.404,05 € — 0.1 %
■ Verkoop en prestaties: 2.300,00 € — 0.1 %
■ Financiële opbrengsten: 2.189,83 € — 0.1 %
■ Diverse exploitatieopbrengsten: 653,44 € — 0.0 %
■ Verzekeringstussenkomst: 482,58 € — 0.0 %
■ Giften: 620,00 € — 0.0 %

Financieringsbron	Bedrag (€)
COCOM	693.500,00 €
PsyBru-financiering (Brumenta)	96.279,95 €
FOD – Referenten Ervaringsdeskundigen	333.922,86 €
FOD – Coördinatie Bru-Stars	306.584,77 €
Opbrengst Ziekenhuizen Bemiddeling	122.717,15 €
Maribel-fonds	225.982,30 €
Giften	620,00 €
Verkoop en prestaties	2.300,00 €
Colloquia en seminars	6.755,00 €
Verzekeringstussenkomst	482,58 €
Diverse exploitatieopbrengsten	653,44 €
Vrijstelling bedrijfsvoorheffing te betalen	2.404,05 €
Brumenta-overeenkomst (Herstel)	5.568,87 €
COCOM-subsidie Crisis + DP (80.000 + 60.000)	140.000,00 €
Financiële opbrengsten	2.189,83 €
TOTAAL	1.939.960,80 €

3. Bestuur en beheer

3.1. Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur van het Brusselse Platform voor Geestelijke Gezondheid (BPGG) is een bestuursorgaan dat een evenwichtige vertegenwoordiging waarborgt van alle actoren in de Brusselse geestelijke gezondheidssector. Dankzij deze diversiteit, garandeert de RvB een overlegde en inclusieve aanpak van het gevoerde beleid en de acties. Door vertegenwoordigers samen te brengen van algemene en psychiatrische ziekenhuizen, diensten voor geestelijke gezondheidszorg, psychosociale therapeutische voorzieningen, initiatieven van beschut wonen, gespecialiseerde instellingen voor verslavingszorg, huisartsen en vertegenwoordigers van gebruikers en naasten, vormt het een essentiële uitwisselingsruimte.

Het lopende mandaat, dat de periode 2023-2026 omvat, weerspiegelt deze wil tot intersectorale dialoog en synergie tussen de verschillende actoren van de sector. Elk effectief lid wordt vergezeld door een plaatsvervanger, wat de continuïteit van de werkzaamheden en het overleg waarborgt. De betrokkenheid van professionals, instellingen en verenigingen van gebruikers en naasten zorgt ervoor dat het Platform duurzaam wordt ingebed in een participatieve governance-dynamiek, in lijn met de realiteiten en evoluties van de sector.

3.2. Samenstelling van de Raad van Bestuur op 31.12.2025

SECTOR	EFFECTIEF LID	PLAATSVERVANGER
Algemene ziekenhuizen met psychiatrische dienst	<i>Pr. Dr. Gérald Deschietere Véronique Delvenne Dieter Zeeuws</i>	<i>Nathalie Vanderbruggen</i>
Psychiatrische ziekenhuizen	<i>Véronique Vercruyssen Benoît Fleischman Nelle Lambert</i>	<i>Vincent Dubois Laurence Ayache Jean-Pierre Pennec Antoine Alban</i>
Psychiatrische verzorgingstehuizen	<i>Stefan Van Muylem Edward Van Rossen</i>	<i>Leslie Danhaive Zélhia Zingir</i>
Psychosociale therapeutische voorzieningen	<i>Thomas Cotman Alain Chanson</i>	<i>Sandrine Rastelli Charlotte Huvenne</i>
Centra en diensten voor geestelijke gezondheidszorg	<i>Alain Vanoeteren Yahya Hachem Samii Francine Desablens Nelle Lambert Julien Libbrecht Mazlum Kara Ann Geets Luc De Mil</i>	<i>Cédric Petiau Ann Bressinck Caterina di Calogero François Bestgen Patrick Janssens Reza Kazemzadeh Eline Vyvey Tinne Cuypers</i>
Initiatieven van beschut wonen	<i>An Van Goidsenhoven Nathalie Delhaye</i>	<i>Suzy Maes Florence Crochelet</i>
Gespecialiseerde instellingen en diensten voor verslavingszorg	<i>Kévin Moens Marc Devos</i>	<i>Eric Husson Natacha Meyengono</i>

Gebruikers en naasten	Jean-Paul Noël Chantal Vanherreweghen Catherine Iliou Geneviève D'Hoop	Marco Willems Sophie Vangoidtsenhoven Emanuelle Batz Micheline Jonckheere
Huisartsen	Christophe Barbut Cécile Avril Nathalie Vanbeylen	Gwendoline Hoven Hicham Vanborm

3.3. Kalender van de Raden van Bestuur en behandelde onderwerpen

DATUM	BEHANDELDE ONDERWERPEN
21 februari 2025	Evaluatie van de opleidingen 2024 (eerstelijnsprofessionals en lotgenoten) Voorstelling van de algemene beleidsverklaring van de federale regering 2025-2029 Studie "Behoeften en uitdagingen van naasten in de geestelijke gezondheidszorg" Overeenkomst Referenten ervaringsdeskundigen (FOD Volksgezondheid)
21 maart 2025	Artiestenparcours 2025 Uitdagingen van de verslavingssector in Brussel (vzw Enaden & Project LAMA) Nota Geestelijke gezondheid – Politie (BPGG)
18 april 2025	Psychiatrische spoedgevallen en vrijwillige behandeling onder voorwaarden Voorstelling van het EMUT-project – mobiel crisisteam (Eleni Alevanti, Sint-Pieter) Budget 2025
27 juni 2025	Goedkeuring van het verslag van de zitting van vrijdag 16 mei 2025 Actuapunt van het Platform ► Algemene informatie en hoofdpunten ► Officiële verwelcoming van Nelle Lambert (vervanging van Caroline Depuydt) ► Communicatie over de subsidies 2025 ► Activiteiten van de afgelopen weken van het team Voorstelling van de rekeningen 2024 van het BPGG
19 september 2025	Praktijk van de huisartsgeneeskunde in een psychiatrische ziekenhuisdienst: getuigenis en perspectieven Stand van zaken van de aanwervingsprocedure voor een directeur(ice)
21 november 2025	Financiële situatie op 31/08/2025 Project NOVO (begeleiding naar werk – Actiris) Voortgang van de aanwervingsprocedure voor de directie
19 december 2025	Dossier Spending Review (PVT, IBW, REVA) Project NOVO Aanwerving van de directie Mandaat Bank Gemeenschappelijke tekst met de partners van de sector

III. WERKGROEPEN EN OVERLEG

1. Overleg Kinderen en Jongeren

Hoe spreek je over geestelijke gezondheid met een 14-jarige zonder hem af te schrikken? Hoe helpt men een professional uit het veld om zich te oriënteren in een versnipperd Brussels zorglandschap? Het zijn deze concrete vragen die de werkgroep Kinderen en Jongeren doorheen 2025 hebben geleid. De groep, die professionals uit negen structuren samenbrengt — PMS/CLB, Centrum voor Preventie van Zelfdoding, InforJeunes, Eerstelijnspsychologen, Netwerk Bru-Stars, MADDO Sud, Forum des Jeunes, pluralistische school Karreveld en SIEP — kwam 10 keer samen (16 januari, 13 februari, 6 maart, 10 april, 12 juni, 28 augustus, 18 september, 16 oktober, 13 november en 11 december) om vooruitgang te boeken rond een ambitieus project: samen met de jongeren zelf instrumenten ontwikkelen voor sensibilisering rond geestelijke gezondheid.

1.1 Een methode: doen mét, niet vóór

De methodologische keuze van de groep is duidelijk en bewust: jongeren zijn niet het doelpubliek van de tools, ze zijn er de medeauteurs van. Deze houding heeft het hele jaar gestructureerd. Het Forum des Jeunes gaf zijn mening over de eerste versies van de affiche “geestelijke gezondheidsvoorzieningen voor jongeren”, stelde alternatieve formats voor en wees op wat niet werkte. Op de pluralistische school Karreveld werd het instrument getest bij jongeren van 12 tot 18 jaar, waardoor reacties naargelang leeftijd en gender konden worden geobserveerd en aangepast. Bij SIEP liet een mini-enquête bij 100 studenten toe te kiezen tussen twee formats: de thermometer kreeg de voorkeur, aangevuld met een interactieve quiz en een item over zelfbeeld.

1.2 Drie tools, één coherentie

Dit iteratieve proces leidde tot drie complementaire instrumenten. De “Ça va-meter” is een interactief zelfevaluatie-instrument in thermometervorm, opgebouwd uit een groene, oranje en rode zone, waarmee een jongere zijn psychische en emotionele toestand kan inschatten en zich kan oriënteren naar hulpmiddelen of professionals indien nodig. De kaart van de zorgvoorzieningen, een A1-affiche met een overzicht van alle Brusselse hulpbronnen, wordt al gevraagd door verschillende instellingen en is klaar om verspreid te worden naar professionals en onderwijsinstellingen. De interactieve website, een centrale digitale ruimte met toegang tot de “Ça va-meter” en de kaart van de voorzieningen, zal in 2026 afgewerkt worden en online beschikbaar gesteld worden.

1.3 Versterkte partnerschappen

Het netwerk werd uitgebreid met de integratie van Karreveld en SIEP als testterreinen, terwijl de samenwerking met het Forum des Jeunes versterkt werden en de banden met Bru-Stars werden aangehouden om een coherente multidisciplinaire aanpak te waarborgen.

1.4 Vooruitzichten 2026

De online-lancering van de website zal de concrete bekroning vormen van twee jaar collectief werk. Ze zal vergezeld worden met een sensibiliseringscampagne op sociale media (Instagram, TikTok, Facebook), een verdere evaluatie op basis van terugkoppeling vanuit het veld, en een verkenning van nieuwe thema's — met name de grenzen en mogelijkheden van artificiële intelligentie in de geestelijke gezondheidszorg.

2. Overleg Volwassenen en Ouderen

2.1. Intersectoraal Comité Dubbeldiagnose (CAIDD) – Handicap en Geestelijke Gezondheid

Coördinator: Mobiel team Maya – met de steun van het BPGG (Philippe Blondiau)

Met **93 leden** uit sectoren zo divers als dubbeldiagnose, gespecialiseerde huisvesting, centra voor geestelijke gezondheidszorg, ziekenfondsen en regionale overheden, is het CAIDD een van de breedste overlegruimtes die door het Platform worden gecoördineerd. Zijn bestaansreden: collectief nadenken over de zorg voor mensen die zowel een handicap als een geestelijke gezondheidsproblematiek hebben — een doelgroep die te vaak van de ene sector naar de andere wordt doorverwezen, bij gebrek aan aangepaste voorzieningen.

In 2025 kwam de groep **6 keer** samen (18 februari, 25 maart, 20 mei, 4 juni, 14 oktober en 9 december), met een drukke agenda. Het afgelopen jaar stond in het teken van de verdere uitwerking van een nota met beleidsaanbevelingen, die de basis vormt voor de belangenbehartiging van de groep bij de overheden. Daarnaast structureerden vier inhoudelijke thema's de uitwisselingen: de somatische zorg voor mensen met een dubbeldiagnose, het beheer van crisissituaties, respijtoorzieningen, en de ondersteuning van families en naasten — allemaal aspecten die in het bestaande beleid maar al te vaak over het hoofd worden gezien.

Het jaar stond ook in het teken van een inspanning om het werk van de groep verder te verspreiden: ontmoetingen met de decanen van de faculteiten geneeskunde (ULB, UCL, Mons), een seminarie voor psychiaters in opleiding aan de ULB, en contacten met IRISCARE, COCOF en de RNC/CRR, om de werkzaamheden van de groep ook buiten de directe ledenkring bekend te maken. De volgende overkoepelende vaststelling komt duidelijk naar voren: het vrijwel totale gebrek aan opleiding rond dubbeldiagnose in de beroepsopleidingen blijft een zorgwekkende blinde vlek, die als prioriteit voor 2026 geïdentificeerd werd.

2.2. Werkgroep Psychiatrische Verzorgingstehuizen (WG PVT)

De vijf Brusselse psychiatrische verzorgingstehuizen — Trois Arbres, Schweitzer, Quatre Saisons, Sanatia en Thuis — vormen een essentieel netwerk binnen het Brusselse landschap van de geestelijke gezondheidszorg. Deze WG PVT brengt, onder leiding van hun psychiater-directeuren, de coördinator geestelijke gezondheid van de Federatie GIBBIS en de directie van het BPGG samen, om te werken aan de voortdurende verbetering van de werkwijzen en aan een gezamenlijke vertegenwoordiging van de sector.

In 2025 werden **8 directievergaderingen** gehouden (22 januari, 26 februari, 7 april, 13 mei, 12 juni, 26 september, 19 november en 11 december), gekenmerkt door belangrijke reglementaire werkzaamheden. De herziening van het GGC/Cocom-besluit waarin de normen voor de programmering en erkenning van de PVT's zijn vastgelegd, stond centraal, in nauw overleg met de GGC/Cocom-administratie en het Kabinet Maron. De uitwerking van een gemeenschappelijk model voor het huishoudelijk reglement en een modelovereenkomst voor patiënten ging eveneens vooruit, net zoals de herziening van het MPG/RPM. Wederzijdse bezoeken tussen PVT's voedden de uitwisseling van praktijken.

In december werd, op verzoek van Vivalis, een gegevensverzameling over opnames uitgevoerd met het oog op een parlementaire vraag — een concrete illustratie van de spilfunctie die het BPGG vervult tussen het veld en de beleidsinstanties.

Voor 2026 zullen de reglementaire werkzaamheden worden voortgezet en zal een nieuwe dynamiek vorm krijgen met de herlancering van de groep van PVT-coördinatoren, die tweemaal per maand zal samenkomen om de operationele uitwisselingen te verdiepen en stages tussen teams van verschillende tehuizen te organiseren.

2.3. Werkgroep Zorgtrajecten Crisis en Spoed (WG TSC – GSO)

Een psychiatrische crisis kan men niet alleen het hoofd bieden. Dat is de overtuiging die aan de basis ligt van deze werkgroep, ongetwijfeld de meest complexe en actiefste van de overleggroepen voor volwassenen, opgezet in samenwerking met Brumenta. In 2025 genereerde deze groep alleen al **46 vergaderingen** — een intensiteit die zowel de urgentie van de uitdagingen als de betrokkenheid van de actoren weerspiegelt.

De WG TSC brengt elf categorieën van actoren samen: diensten voor psychiatrische spoedgevallen, mobiele crisisteams, High Intensive Care-eenheden (HIC), het Geïntegreerd Medisch Centrum Maya, de Brusselse politie, huisartsen, diensten voor geestelijke gezondheidszorg, de verslavingssector, kinder- en jeugdpsychiatrie, gebruikers en naasten. Deze diversiteit vormt zowel zijn rijkdom als zijn complexiteit.

De algemene groep kwam in 2025 **16 keer** samen, wat regelmatige uitwisselingen mogelijk maakte over de transversale uitdagingen van de Brusselse psychiatrische crisis. **De Ondersteuningsgroep voor Operationalisering (GSO-TSC)**, de echte operationele motor van het crisiszorgtraject, hield **12 vergaderingen**, met als doel de richtlijnen van de algemene groep te vertalen naar concrete instrumenten: formalisering van een gemeenschappelijk Crisiszorgtraject, ontwikkeling van gezamenlijke coördinatie-instrumenten, creatie van nieuwe begeleidingsregelingen.

Vier **thematische subgroepen** werkten parallel, elk aan een specifiek werkterrein, steeds in samenwerking met Brumenta:

- **SGT Opnameproces in het ziekenhuis** (7 vergaderingen): verbetering van de samenwerking tussen de ambulante en de ziekenhuissector in geval van een opname tijdens een crisis.
- **SGT Gedeeld beroepsgeheim** (5 vergaderingen): uitwerking van technische fiches per sector om de voorwaarden voor informatie-uitwisseling in crisissituaties af te bakenen.
- **SGT Case management en crisiskaart** (2 vergaderingen): actualisering van bestaande instrumenten — crisiskaarten, voorafgaande wilsverklaringen — en ontwikkeling van case management, met onderscheid tussen ziekenhuis- en ambulante praktijken.
- **SGT Overzicht van beschikbare plaatsen** (4 vergaderingen): ontwikkeling, door Vivalis toevertrouwd aan het BPGG, van een digitaal instrument dat in real time de beschikbaarheid weergeeft in de opnamediensten psychiatrie van de Brusselse ziekenhuizen. Dit project zal in 2026 worden voorgesteld aan de diensthoofden van de WG Geestelijke Gezondheid van Gibbis.

Hoogtepunten 2025

Conferentie “Juridische verantwoordelijkheid en mobiele psychiatrische spoedinterventies”

Twee conferentie- en uitwisselingsdagen werden door de FOD georganiseerd samen met Brumenta, op 21 februari en 21 maart 2025, gericht op medewerkers van de Franstalige mobiele crisisteams die het project “Psychiatrie d'urgence de proximité” ontwikkelen, projectverantwoordelijken van de netwerken en leden van de GSO-TSC.

Vooruitzichten 2026

- Voortzetting van alle lopende werkgroepen.

2.4. Werkgroep Beschermende Observatiemaatregelen (BOM)

Met **56 leden** en een gemiddelde van **28 deelnemers per vergadering**, is de WG BOM een van de weinige Brusselse ruimtes waar ziekenhuispsychiaters, parketmagistraten, vrederechters, vertegenwoordigers van de politie, de DBDMH, en de coördinaties van Brumenta en Bru-Stars rond één tafel samenkomen. Deze unieke samenstelling weerspiegelt de aard zelf van

beschermende observatiemaatregelen: een maatregel die precies op het snijvlak van geestelijke gezondheid en justitie ligt.

In 2025 werd de agenda van de groep grotendeels bepaald door de inwerkingtreding van de **nieuwe wet betreffende de beschermende observatiemaatregelen van 2024**, die een aanzienlijke collectieve toe-eigening vereiste. Over het hele jaar werden **8 plenaire vergaderingen** georganiseerd, aangevuld met **2 bijeenkomsten gewijd aan de vrederechters en de rechtbank van eerste aanleg**, een subgroep over complexe situaties, en een informatieseminarie over de nieuwe wet — waaraan de directie en de voorzitter van het BPGG op 4 februari deelnamen, tijdens de federale WG gewijd aan de uitvoering ervan.

Het **monitoringwerk** werd het hele jaar voortgezet, met bijzondere aandacht voor de zorg voor minderjarigen: het aantal expertisearvragen neemt toe, de situaties worden steeds complexer en de ziekenhuismiddelen blijven beperkt. Deze vaststelling heeft de groep ertoe gebracht een specifieke reflectie op te starten over de reorganisatie van de zorg tussen diensten — een prioriteit die in april 2026 concreet vorm zal krijgen via bijeenkomsten met alle betrokken jeugdactoren. Monitoringgegevens werden ook aan Vivalis overgemaakt op verzoek van de Gezondheidscommissie, ter ondersteuning van een parlementaire vraag.

De vertegenwoordiging van de Brusselse groep in de regionale en federale instanties werd waargenomen door Prof. Dr. Gérald Deschietere (Voorzitter van het BPGG) en Luc Detavernier (gedelegeerd bestuurder), waardoor de specifieke kenmerken van de Brusselse context meegewogen werden in de nationale besluitvorming.

Vooruitzichten 2026

- Voortzetting van de uitvoering van alle hierboven vermelde doelstellingen en activiteiten.
- Organisatie in april 2026 van bijeenkomsten met alle betrokken jeugdactoren.

2.5. Werkgroep Geestelijke Gezondheid, Precariteit, Huisvesting

Deze groep vertrekt van een eenvoudige vaststelling: huisvesting is een fundamentele sociale determinant van geestelijke gezondheid. Met een dertigtal organisaties — IBW, SMES, Samusocial, Bruss'Help, RBDH, Médecins Du Monde, Diogènes, MSF/Artsen Zonder Grenzen, en vele anderen — is dit een van de weinige Brusselse ruimtes waar ambulante diensten, ziekenhuizen en huisvestingsactoren inhoudelijk samenwerken.

In 2025 werden **vier vergaderingen** georganiseerd. Op 10 maart hebben de leden de aanbevelingen geselecteerd en goedgekeurd die aan de nieuwe Brusselse regering zullen worden overgemaakt. Op 22 april ontwikkelden ze samen een vragenlijst over de toegang tot huisvesting voor patiënten die psychiatrische ziekenhuizen verlaten. Op 12 mei werkte de groep aan een Brumenta-projectoproep voor de herbestemming van ongebruikte budgetten. Op 24 juni werden de eerste resultaten van de enquête voorgesteld, die nieuwe inzichten biedt in een situatie die bij professionals welbekend is, maar waarover nog maar weinig bekend is.

Het hoogtepunt van het jaar was de **uitwisselingsdag “Sociaal werk en psychiatrie” van 23 september 2025**, georganiseerd in het auditorium van de Horta-site in Brugmann samen met de sociale diensten van de ziekenhuizen Titeca en Sans-Souci. Meer dan **100 sociaal werkers** uit Brussel en Wallonië kwamen er samen voor een drukke dag: een plenair rondetafelgesprek, gemodereerd door journalist Pierre Schonbrodt, over het thema “Sociaal werk doen wanneer het onmogelijk wordt”, vier workshops in de namiddag, en een interactieve afsluiting met voorstelling en stemming van de aanbevelingen via een online peiling.

Voor oktober 2026 zullen de aanbevelingen worden overgemaakt aan de nieuwe Brusselse regering, zullen de volledige resultaten van de enquête gepubliceerd en voorgesteld worden tijdens een studiedag in Louvain-la-Neuve, en zal een nieuwe dag “Sociaal werk en psychiatrie” worden georganiseerd, deze keer uitgebreid naar de maatschappelijk werkers van de initiatieven van beschut wonen.

2.6. Vlaamse Vleugel – Nederlandstalig Brussels overleg

De Vlaamse Vleugel belichaamt een vaak onzichtbare realiteit: die van Nederlandstalige actoren die actief zijn in de Brusselse geestelijke gezondheidszorg, en die zich bewegen in een overwegend Franstalig institutioneel landschap. Deze overlegruimte — beschut wonen, centra voor geestelijke gezondheidszorg, ziekenhuisdiensten, herstelinitiatieven — is de enige plek waar dit netwerk regelmatig samenkomt om kennis, praktijken en actuele ontwikkelingen te delen.

In 2025 functioneerde de groep zonder specifiek Nederlandstalige coördinatie binnen het BPGG, in een context die al sinds 2014 gekenmerkt wordt door het ontbreken van indexering van de financiering. Ondanks deze fragiliteit werden **6 vergaderingen** georganiseerd — een bewijs dat de waarde van deze ruimte door de leden goed wordt gevoeld. Na een discussie in april over de grondslagen en verwachtingen van de groep, werd besloten om vanaf de zomer over te gaan naar een tweemaandelijks ritme.

De thematische uitwisselingen waren van hoog niveau. In februari stelde de coördinator van het netwerk HERMESplus de vraag in hoeverre de sector zich kan aanpassen aan de behoeften van een veranderende Brusselse bevolking. In april werd een vergadering gewijd aan een collectieve reflectie over de bestaansredenen en de verwachtingen van de leden ten aanzien van de Vlaamse Vleugel. In een context waarin geen enkele Nederlandstalige medewerker van het BPGG momenteel de coördinatie kan opnemen, gaven de leden uiting aan hun gehechtheid aan de groep en hun wens om deze te laten voortbestaan. De belangrijkste geïdentificeerde waarde: kennisdeling en verbinding binnen een Nederlandstalig Brussels netwerk dat te vaak gefragmenteerd is. In mei stelde BruZEL — de enige Brusselse eerstelijnszone, gefinancierd door Vlaanderen en actief in de 19 Brusselse gemeenten — zijn rol voor in de organisatie van de Nederlandstalige zorg. In juni kwam de groep samen in het UMC Sint-Pieter, waar ze van binnenuit het beleid van universele toegang en hun mobiele crisisteam leerden kennen. In november presenteerde Mieke Goyens het Netwerk Internering, waarbij ze inging op de complexiteit van de trajecten tussen gevangenis, ziekenhuis en zelfstandig wonen, en op de Dundrum-tool voor het inschatten van het vereiste beveiligingsniveau.

De Vlaamse Vleugel blijft een noodzakelijke ruimte in een context van structureel tekort. De continuïteit ervan in 2025, gedragen door de collectieve inzet van de leden, zegt veel over de gevoelde relevantie.

DATUM	THEMA / SPREKER	PLAATS / NOTA
8 januari 2025	Nieuwjaarsreceptie	PSC Elsene
12 februari 2025	Gastspreker: Patrick Jansens (HERMESplus) – “Hoe passen we onze antwoorden aan de veranderende behoeften aan?”	PSC Elsene
12 maart 2025	Geannuleerd	–
9 april 2025	Discussie over de grondslagen en het bestuur van de groep; besluit om tweemaandelijks samen te komen	–
14 mei 2025	Gastsprekers: Dorien Pepermans & Bettina Kendip (BruZEL) – voorstelling van de eerstelijnszones en de organisatie van de Nederlandstalige zorg in Brussel	–
11 juni 2025	Bezoek aan en voorstelling van de dienst psychiatrische spoedgevallen van het UMC Sint-Pieter	UMC Sint-Pieter
10 september 2025	Geannuleerd	–

12 november 2025	Gastspreekster: Mieke Goyens – voorstelling van het Netwerk Internering	–
------------------	---	---

3. Cijfermatig overzicht van de werkgroepen – Jaar 2025

Het jaar 2025 werd gekenmerkt door een intense activiteit van alle werkgroepen en overlegorganen die door het Platform worden gecoördineerd. De tabel hieronder geeft een

Werkgroep	Vergaderingen 2025	Leden / actoren	Belangrijkste resultaten	Opmerkingen
WG Kinderen en Jongeren Kelly Gustot	10 plenaire vergaderingen	~15 partners (PMS-centra, Bru-Stars, Forum des Jeunes, SIEP, Karreveld, Infor Jeunes...)	Afwerking van het instrument "Çava-mètre" · A1-kaart van de hulpbronnen · Eigen website (lancering 2026) · Deelname aan het SIEP-beroepensalon	Instrumenten samen met jongeren ontwikkeld. Afwezigheid van een NL-coördinator als aandachtspunt.
CAIDD – Dubbeldiagnose Mobiël team Maya / Philippe Blondiau	6 plenaire vergaderingen	93 leden (CMI Maya, IBW, OCMW Brussel, Titeca, Bru-Stars, Brumenta, Gibbis, 5 ziekenfondsen, Phare... (handicap)	Beleidsaanbevelingen in opmaak · Thema's: somatiek, crisis, respijt, families · Ontmoetingen met decanen (ULB, UCL, Mons) · ULB-seminarie psychiaters in opleiding · Verspreiding via IRISCARE, COCOF, CRR/RNC	Vorbereiding politieke ontmoetingen. Gebrek aan DD-opleiding in curricula als prioriteit geïdentificeerd.
WG Psychiatrische Verzorgingstehuizen Philippe Blondiau	8 directievergaderingen	5 Brusselse PVT's (Trois Arbres, Schweitzer, Quatre Saisons, Sanatia, Thuis) + GIBBIS + BPGG	Herziening GGC/Cocom-besluit erkenningsnormen PVT · Gemeenschappelijk HR-model en patiëntenovereenkomst · Bezoeken tussen PVT's · Gegevensverzameling opnames voor Vivalis	Reglementaire werkzaamheden gevorderd. Herlancering coördinatoren groep voorzien in 2026 (2x/maand).
WG Zorgtrajecten Crisis (TSC – GSO) Brumenta / Philippe Blondiau	46 (16 WG + 12 GSO + 18 SGT)	~25 deelnemers/GSO · ~15 deelnemers/SGT · 11 categorieën actoren (Spoed, EMC, HIC, politie, huisartsen, SGG, verslavingen, kinderen/jongeren, gebruikers...)	4 actieve SGT's (opname, gedeeld beroepsgeheim, case management, kadaster plaatsen) · Conferentie juridische verantwoordelijkheid EMC (21/02 en 21/03) · Digitaal instrument beschikbare plaatsen toevertrouwd aan BPGG door Vivalis	Meest complexe structuur binnen het Platform. Voorstelling kadaster voorzien op WG Gibbis in 2026.
WG Beschermende Observatiemaatregelen (BOM) Philippe Blondiau	12 (8 plenair + 2 vrederechters + 1 SGT + 1 seminarie)	56 leden · ~28 deelnemers/vergadering (erkende ziekenhuizen, Parket, vrederechters, politie, DBDMH, Brumenta, Bru-Stars...)	Uitwerking Seminarie Nieuwe Wet BOM 2024 (4 feb.) · Ontwikkeling vormingsmodule nieuwe wet · Deelname federale WG (18 feb.) · Monitoring focus minderjarigen · Opnamegegevens overgemaakt aan Vivalis	Reorganisatie zorg minderjarigen lopend. Ontmoetingen vrederechters 2x/jaar behouden.
WG Geestelijke Gezondheid, Precariteit en Huisvesting Cécile Vanden Bossche	4 plenaire vergaderingen + themadag	30+ partners (IBW, SMES, Samusocial, Bruss'Help, RBDH, Febul, MDM/Artsen van de Wereld, MSF/Artsen zonder grenzen, Fédé Bico, SSM De Lariks...)	Themadag 23/09 in Brugmann (100+ werknemers) · 152u opleidingen (550+ deelnames via Brumenta) · Versterkte banden met desinstitutionaliseringbeleid	Sterke mobilisatie rond toenemende precariteit en desinstitutionalisering.

Vlaamse Vleugel Philippe Blondiau	6 vergaderingen (2 geannuleerd van 8 voorzien)	Nederlandstalige Brusselse actoren (BW, CGG NL, ziekenhuizen, ambulante structuren, herstelinitiatieven...)	Behoud van de groep ondanks afwezigheid van specifieke NL-coördinator · Maandelijkse thematische uitwisselingen · Voorstelling van actoren uit het Nederlandstalige netwerk	Structurele fragiliteit door ontbreken van indexering (sinds 2014) en van een NL-coördinator. Continuïteit dankzij inzet van de leden.
TOTAAL 2025	92	200+ betrokken actoren	7 actieve groepen · 4 thematische WG · 1 conferentie · 1 themadag · 1 digitaal instrument in ontwikkeling	

overzicht van de gehouden vergaderingen, de betrokken actoren en de belangrijkste resultaten per groep.

92 vergaderingen, meer dan 200 gemobiliseerde partners, 7 parallelle actieve groepen: deze cijfers zeggen iets eenvoudigs — de Brusselse geestelijke gezondheidssector spreekt met elkaar, en het Platform is daarbij de rode draad. Achter elke vergadering staan professionals die de tijd hebben genomen om samen te komen, meningsverschillen op tafel te leggen, instrumenten die vooruitgang boekten omdat de juiste mensen in dezelfde ruimte aanwezig waren. Dat is overleg — geen doel op zich, maar de voorwaarde om dingen in beweging te brengen.

IV. SEMINARIES

1. Organisatie van de thematische seminars

Co-organisatie: Hajar Laghmiche (ombudspersoon) en Ouafa Boughir (projectverantwoordelijke)

De cyclus van seminars over geestelijke gezondheid is ontstaan uit vaststellingen op het terrein van de ombudspersonen van het Platform, die in hun praktijk geconfronteerd worden met situaties waarin de rechten van patiënten en de wettelijke kaders botsen met de realiteit van het terrein. Het zijn ruimtes waar men kan benoemen wat schuurt — tussen wat de wet zegt, wat het terrein toelaat, en wat patiënten beleven. Ze hebben als ambitie informatie, ervaringsuitwisseling en dialoog te bevorderen tussen professionals, gebruikers en iedereen die geïnteresseerd is in deze vraagstukken.

Gestart in 2024, werd deze cyclus in 2025 verdergezet en verrijkt. Vijf seminars in aanwezigheid en een webinar werden georganiseerd, met thema's die het wettelijk kader van gedwongen zorg, de filosofie van zorg, interculturaliteit en de autonomie van de patiënt verbinden. Elk seminarie resulteert in een artikel of verslag, gepubliceerd op de website van het Platform in de rubriek Onderzoek en publicaties.

6 georganiseerde seminaries in 2025	396 deelnemers in totaal 148 ter plaatse + 248 online	28 % gebruikers en naasten onder de deelnemers ter plaatse	76 vertegenwoordigde instellingen
---	--	--	--

Herinnering aan de cyclus 2024 – seminars 1 tot 5

De cyclus startte in 2024 met vijf seminars die 329 deelnemers samenbrachten (192 ter plaatse, 137 via videoconferentie) uit 124 instellingen.

Seminarie 1 – 6 februari 2024

De praktijk van het beroepsgeheim: tussen theorie en kliniek

- Spreker(s): Dr Claire Rommelaere (juriste en bio-ethica-onderzoekster)
- Deelnemers: 34 deelnemers
- Publicatie: Verslag van het seminarie

Seminarie 2 – 13 mei 2024

Het goede doen voor een ander, met of tegen zijn wil: spanningen en paradoxen van autonomie in de geestelijke gezondheidszorg

- Spreker(s): Nicolas Marquis (socioloog)
- Deelnemers: 38 deelnemers
- Publicatie: Verslag van het seminarie

Seminarie 3 – 13 juni 2024

Houvast in de impasse – Vragen rond het beheer van goederen en personen

- Spreker(s): Christian Marchal en Damien Dupuis
- Deelnemers: 24 deelnemers
- Publicatie: Verslag van het seminarie

Seminarie 4 – 10 oktober 2024

Het werk van families bij de zorg voor psychische problemen – Welke uitdagingen schuilen er achter de vraag van naasten naar ondersteuning?

- Spreker(s): Antoine Printz
- Deelnemers: 25 deelnemers
- Publicatie: Verslag van het seminarie

Seminarie 5 – 6 december 2024

Van in observatiestelling naar beschermingsmaatregel: wat voorziet de nieuwe wet betreffende de vrijheidsbeneming met het oog op zorg?

- Spreker(s): Prof. Dr. Gérald Deschietere (psychiater–UCL) en Donatien Macquet (FOD Volksgezondheid)
- Deelnemers: 71 deelnemers ter plaatse

Cyclus 2025 – seminars 6 tot 10

Seminarie 6 – 4 februari 2025 (webinar)

Van in observatiestelling naar beschermingsmaatregel: wat voorziet de nieuwe wet betreffende de vrijheidsbeneming met het oog op zorg?

- Spreker(s): Prof. Dr. Gérald Deschietere (psychiater–UCL) en Donatien Macquet (cel coördinatie hervormingen geestelijke gezondheidszorg, FOD)
- Deelnemers: 248 deelnemers
- Publicatie: Video-opname
- Aanvullende sessie op seminarie 5 van december 2024, georganiseerd in antwoord op de grote vraag van de sector rond de nieuwe BOM-wet.

Seminarie 7 – 20 februari 2025

Denken over zorg in netwerken: Welke ethische ankerpunten voor het overleg rond de kwetsbare patiënt?

- Spreker(s): Marianne Jeanty (psychologe – Luxemburgs Overlegplatform geestelijke gezondheidszorg) en Marie-Françoise Meurisse (arts en filosoof)
- Deelnemers: 25 deelnemers
- Publicatie: Artikel mede geschreven door Ouafa Boughir en Hajar Laghmiche over de bijdragen van het habermassiaanse denken in de gezondheidszorg

Seminarie 8 – 20 maart 2025 (tweetalig, in samenwerking met Similes Brussel)

“Ik geloof dat ik bezeten ben door een Djinn” – Interculturele benaderingen in de geestelijke gezondheidszorg

- Spreker(s): Yasmina Bellen (psychologe – UZ Brussel)
- Deelnemers: 26 deelnemers
- Publicatie: Artikel mede geschreven door Ouafa Boughir en Hajar Laghmiche over interculturaliteit in de geestelijke gezondheidszorg

Seminarie 9 – 28 mei 2025

Filosoferen in de zorg: een hefboom tegen ethisch lijden

- Spreker(s): Jérôme Bouvy
- Deelnemers: 27 deelnemers
- Publicatie: Verslag van het seminarie

Seminarie 10 – 22 september 2025

Zorg: gevraagd, voorgesteld, aanvaard of geweigerd... Maar op welke manier(en)? (eerste deel)

- Spreker(s): Michel Dupuis (filosoof – UCL)
- Deelnemers: 34 deelnemers
- Publicatie: Verslag van het seminarie

Seminarie 11 – 4 december 2025

Tussen autonomie, beperkingen en gevaar: uit de internering geraken

- Spreker(s): Sophie De Spiegeleir
- Deelnemers: 21 deelnemers
- Publicatie: Verslag van het seminarie

Alle publicaties uit de seminariecyclus zijn beschikbaar op de website van het Platform (platformbxl.brussels) en op mediatio.be.

V. SENSIBILISERINGEN

1. Sensibilisering voor het brede publiek

15e editie van het Artiëstenparcours (APA) – maart 2025

Elk jaar in maart organiseert het Platform het Artiëstenparcours (APA, Artiësten Parcours d'Artistes), een artistiek evenement dat de creativiteit van gebruikers van partnerinstellingen uit de Brusselse geestelijke gezondheidssector in de schijnwerpers zet. In 2025 vond de 15e editie plaats op een nieuwe locatie: zaal LaVallée, Adolphe Lavalleestraat 39 te 1080 Brussel, wat een vernieuwende toets bracht na verschillende jaren in de Ateliers des Tanneurs.

Het thema van deze editie was “Spiegelhuis – Maison miroir”: een uitnodiging om het eigen innerlijke huis te verkennen, emoties, identiteit en de interpretatie van instellingen als “thuis”. De spiegel was de rode draad, als symbool voor reflectie en introspectie. Elk werk bevatte een materiaal dat aan een spiegel deed denken — een reflecterend en lichtgevend oppervlak dat fascinerende lichtspelen en perspectieven creëerde.

14 deelnemende instellingen	~ 200 bezoekers op de vernissage 12 maart 2025	2 wkn. opendeurdagen in de instellingen 14 – 28 maart	3 begeleide ateliers <i>tekenen, schilderen + gitaar</i>
---------------------------------------	---	--	---

Programma

- Vernissage: 12/03/25 van 18u tot 21u
- Tentoonstelling en ateliers: 13/03/25 van 10u tot 15u

Opendeurdagen in de instellingen: van 14/03/25 tot 28/03/25

Deelnemende instellingen en artistieke bijdragen

Veertien Brusselse instellingen uit de geestelijke gezondheidssector hebben meegewerkt aan dit evenement en een grote verscheidenheid aan kunstwerken gecreëerd: installaties, mozaïeken, gravures, schilderen, beeldhouwwerken en immersieve werken.

Organisatie en logistiek

De organisatie van het APA mobiliseert het team van het Platform gedurende meerdere maanden. Een tentoonstellingscurator, Helga Dejaegher, stond in voor de installatie van de werken op dinsdag 11 maart. De afgifte van de werken gebeurde op maandag 10 en dinsdag 11 maart; de teruggave op donderdagnamiddag of vrijdag. De logistiek omvatte een bestelwagen, hangmateriaal, een gastenboek, gelamineerde beschrijvende fiches voor elk werk, een verkoopsysteem voor instellingen die hun creaties wilden aanbieden, affiches, flyers en brochures voor een ruime communicatie binnen de sector.

De Week van de Geestelijke Gezondheid – van 6 tot 12 oktober 2025

Elk jaar vormt de Wereldgezondheidsdag voor Geestelijke Gezondheid, gevierd op 10 oktober, een belangrijk moment van collectieve mobilisatie. In 2025 investeerde het Brusselse Platform voor Geestelijke Gezondheid in de valorisatie van deze week door een essentiële rol te spelen op het vlak van centralisatie en zichtbaarheid voor alle initiatieven van de Brusselse sector.

Het Platform lanceerde een oproep tot deelname bij al zijn partners – verenigingen, instellingen, gemeenschapsorganisaties en zelfstandige professionals – om de initiatieven te inventariseren

en te centraliseren in een interactieve agenda op zijn website. Het doel: de Brusselaars één centraal toegangspunt bieden om alle activiteiten tijdens deze week te ontdekken.

Deze samenwerking maakte het mogelijk om meer dan 25 evenementen te inventariseren, met een grote variatie aan formats: creatieve ateliers, conferenties, filmvertoningen, rondetafelgesprekken, opendeurdagen, voorstellingen en tentoonstellingen, verspreid over alle Brusselse gemeenten. Twee evenementen vonden plaats in de eigen lokalen van het Platform: het rondetafelgesprek van het mobiele team Eolia en de animatie over verslavingen bij jongeren van het Dagcentrum voor Jongeren van het Centre Médical Enaden, beide op dinsdag 7 oktober.

Het Platform stemde zijn communicatie ook af met de Ligue Bruxelloise pour la Santé Mentale en het CRéSaM, structurele partners van de Week van de Geestelijke Gezondheid in Brussel en Wallonië, met de steun van de COCOF.

Gedetailleerd programma van de geïnventariseerde evenementen

Dag	Activiteit	Organisator
Ma. 6/10	Pannenkoekenontbijt	<i>Espace Jean Vermeulen</i>
Ma. 6/10	Informatiesessie	<i>Brussels Ouderenplatform</i>
Ma. 6/10	Ontmoeting om vrijwilligerswerk te verkennen	<i>PlugIn' en het Franstalig Vrijwilligersplatform</i>
Ma. 6/10 / Di. 7/10	Vertoning "Au bord du monde"	<i>Cinéma Galeries</i>
Ma. 6/10	Vertoning "Tout s'est arrangé (ou pas)"	<i>Centre d'Action Laïque / FAPEO</i>
Di. 7/10	Conferentie "Geestelijke gezondheid en precariteit: de OCMW's in de eerste lijn"	<i>OCMW Sint-Gillis</i>
Di. 7/10	Rondetafel "Loopt discriminatie door de zorg heen?" – ontvangen op het BPGG	<i>Mobiel team Eolia</i>
Di. 7/10	Animatie verslaving jongeren – ontvangen op het BPGG	<i>Dagcentrum voor Jongeren van het Centre Médical Enaden</i>
Wo. 8/10	Creatief en participatief atelier	<i>SSM Champ de la Couronne</i>
Wo. 8/10	Atelier "Geestelijke gezondheid: waarom emoties?"	<i>OCMW Sint-Gillis</i>
Do. 9/10	Vertoning van de documentaire "A la folie, bienvenue au Café curieux"	<i>Espace Jean Vermeulen</i>
Do. 9/10	Debat "Gekruiste trajecten: geestelijke gezondheid, precariteit en beleid"	<i>Forum-Bruxelles</i>
Do. 9/10	Atelier ontdekking van een instrument om te praten over determinanten van geestelijke gezondheid	<i>Culture & Santé</i>
Do. 9/10	Atelier "Dakloosheid & geestelijke gezondheid"	<i>Bruss'help en SMES</i>
Do. 9/10	Muziektheater: "Pour de vrai"	<i>Collectif Luna Roja</i>
Vr. 10/10	Opendeurdag	<i>Nos Oignons</i>
Vr. 10/10	Ontmoeting en uitwisseling over pair-aidance	<i>Espace Jean Vermeulen</i>

Hele week	Tentoonstelling “2020: Une Épopée Brodée”	C.R.I.T. Art & Santé Mentale
-----------	---	------------------------------

Deelname aan het Irisfeest – 5 mei 2025

Het Irisfeest is het officiële jaarlijkse evenement van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. In 2025 had het Platform er een animatie- en sensibiliseringsstand op zondag 5 mei, van 12u00 tot 18u00, in de gezondheidszone van het verenigingendorp.

Dit jaar investeerde het Platform bijzonder in institutionele partnerschappen, met als doel burgers te informeren en te sensibiliseren over en te oriënteren naar de geestelijke gezondheidssector. Twee actielijnen werden uitgewerkt.

In samenwerking met de openbare actor Vivalis, bood een interactieve stand het publiek een quiz aan, opgebouwd rond een honderdtal vraag-en-antwoordcombinaties over geestelijke gezondheid. Dit speelse format liet toe de kennis van de deelnemers te testen en toegankelijke en concrete uitwisselingen aan te gaan over thema's die vaak als complex of taboe worden ervaren.

Daarnaast verzorgde het Platform sensibilisering rond het Brusselse netwerk voor geestelijke gezondheidszorg, door de beschikbare hulpbronnen onder de aandacht te brengen van de burgers en de doorverwijzing naar bestaande voorzieningen te vergemakkelijken. Meer dan **1.000 stoffen tassen** werden uitgedeeld in samenwerking met PsyBru, met informatiebrochures over eerstelijnspsychologen — een eenvoudig maar concreet gebaar om informatie toegankelijk te maken voor een breed publiek, ver buiten de geestelijke gezondheidssector zelf.

2. Sensibilisering voor eerstelijnsprofessionals

Coördinatrice: Cécile Vanden Bossche

Eerstelijnswerkers spelen een cruciale rol bij het herkennen en oriënteren van mensen met psychisch lijden. Toch beschikken zij, dagelijks geconfronteerd met complexe situaties, niet altijd over de conceptuele en praktische instrumenten om hier zelfverzekerd mee om te gaan. Als antwoord op deze vaststelling ontwikkelde het Platform, vanuit een logica van permanente vorming, zijn opleidingscyclus “Geestelijke gezondheid en werk op het terrein: begrijpen om beter te begeleiden”.

Ontworpen in samenwerking met Brumenta en het RIZIV-project PsyBru, biedt dit programma concrete antwoorden op de realiteit van het terrein: psychische problemen beter begrijpen, het gedrag van het niet-vragende publiek decoderen, het Brusselse zorgaanbod kennen, crisissituaties beheeren. Elke module combineert theoretische inhoud met levensechte situaties, begeleid door professionals uit de sector geestelijke gezondheid en psychiatrie wiens terreinervaring de uitwisselingen rechtstreeks voedt.

Een breed publiek, een weerspiegeling van de Brusselse intersectorialiteit

Toegankelijk voor elke eerstelijnswerker in het Brussels Gewest, bereiken de modules professionals uit zeer diverse sectoren: OCMW's, huisvestingssector, daklozenhulp, sociale diensten, wijkgezondheidscentra, ziekenhuizen, schuldbemiddeling, thuishulp, opvangcentra, SLRB/SISP, SVK/AIS, gemeentediensten, het Rode Kruis, politiediensten, advocaten... Deze intersectorale openheid is een wezenlijk onderdeel van de aanpak: ze bevordert de uitwisseling van praktijken tussen actoren die, hoewel ze met dezelfde doelgroepen werken, elkaar in andere ruimtes weinig ontmoeten.

De sessie 2025 in cijfers

37	148u	659	~ 100
----	------	-----	-------

georganiseerde modules <i>in 2025</i>	gegeven opleidingsuren	effectieve deelnames <i>ondertekende aanwezigheidslijsten</i>	personen op wachtlijst <i>plaatsen uitgeput</i>
--	------------------------	--	--

Deze cijfers weerspiegelen slechts een deel van de werkelijke vraag. De invoering van een online inschrijvingssysteem leverde 541 extra inschrijvingen op die niet tot aanwezigheid leidden. Gezien het vastgestelde afwezigheidspercentage werden de inschrijvingsplafonds geleidelijk opgetrokken boven de oorspronkelijke grens van 25 deelnemers. Daarnaast bleven bijna honderd personen op de wachtlijst staan, bij gebrek aan beschikbaarheid op de voorgestelde data of door een te late inschrijving.

Catalogus 2025-2026 – 10 hernieuwde modules

De sessie “Begrijpen om beter te begeleiden” 2025-2026, die loopt van september 2025 tot februari 2026, omvatte 10 modules van elk 4 uur. De catalogus evolueert elk jaar, op basis van de behoeften die worden vastgesteld op het terrein; deze editie integreert vier nieuwe thema's, ontworpen om te beantwoorden aan steeds prangender realiteiten in de praktijk van eerstelijns werkers.

Nr.	Titel van de module	Nieuw
1	Psychopathologie	
2	Verslavingen	
3	Crisissituaties	
4	Het niet-vragende publiek of moeilijke communicatie	
5	Zorgaanbod en diensten in het Brussels Gewest	
6	Preventie van secundaire traumatisering	✓ Nieuw
7	Geestelijke gezondheid van migranten en ballingen	
8	Geestelijke gezondheid van senioren	✓ Nieuw
9	Intrafamiliaal geweld	✓ Nieuw
10	Patiëntenrechten	✓ Nieuw

Principes van het programma

- Volledig gratis.
- Modulariteit en vrijheid van het traject
- Verankering in de praktijk
- Toegankelijkheid en flexibiliteit
- Taalinclusiviteit

Evaluatie en feedback van de deelnemers

Belangrijkste positieve punten geïdentificeerd door de deelnemers:

- De duidelijkheid en de dynamiek van de opleidingen.
- De gratis toegang.

- De evenwichtige balans tussen theoretische input en collectieve reflectie van de deelnemers.

Werkpunten:

- De duur van de modules wordt als te kort ervaren om de inhoud te verdiepen en voldoende ruimte voor uitwisseling te bieden.
- De nood aan interactietijd rond moeilijke situaties uit de praktijk neemt toe.
- Aangezien het aantal plaatsen snel volzet is, konden sommige deelnemers niet voor alle gewenste modules een plaats krijgen.

Getuigenissen van deelnemers:

“Zeer relevant, weinig opleidingen in dit domein vertrekken vanuit reeds praktijkervaringen.”

“Heel nuttig voor mijn dagelijkse praktijk.”

“Ik heb er nieuwe manieren gevonden om de problematiek aan te pakken.”

“Een echte participatieve dynamiek, goede balans tussen theorie, inzichten van de deelnemers en vertrekken vanuit concrete gevallen — uitstekend!”

Vooruitzichten 2026

De grote belangstelling die in 2025 werd vastgesteld, getuigt van een reële en groeiende behoefte aan opleidingen betreffende geestelijke gezondheid binnen de Brusselse eerstelijnssector. Dit bevestigt de relevantie van het programma en de noodzaak om het te verduurzamen.

- Het inschrijvingssysteem verfijnen.
- Een uitbreiding naar Nederlandstalige modules overwegen.
- De catalogus blijven uitbreiden.
- **Twee nieuwe verdiepingsmodules ontwikkelen:** “Crisissituaties” en “Publiek zonder hulpvraag”. Deze modules zullen de vorm aannemen van praktijksimulaties en uitwisselingen over attitudes, deels via rollenspellen op basis van terreinsituaties die vooraf aan de vormingsverantwoordelijke worden voorgelegd.
- De relevantie van een module “Geestelijke gezondheid van adolescenten” evalueren.

VI. PUBLICATIES EN COMMUNICATIEMIDDELEN

Het jaar 2025 was bijzonder vruchtbaar wat betreft de productie en verspreiding van communicatiemateriaal. Het Platform produceerde 13 verschillende publicaties voor een totaal van bijna 29.800 gedrukte exemplaren, gericht op uiteenlopende doelgroepen: professionals in het veld, gebruikers, naasten, jongeren en het brede publiek.

Categorie	Titel	Exemplaren
Brochure	Brochure Mobiele teams	400
Brochure	Brochure Initiatieven Beschut Wonen (IBW) editie 2025	500
Map	Map voor flyers – bestemd voor Naasten	250
Notitieboekje	Notitieboekje voor de opleidingen Geestelijke gezondheid voor eerstelijnsprofessionals	500
Folder	Informatiefolders – Permanenties ombudsdienst	2.300
Affiche	Affiche Brusselse voorzieningen – Verslavingen	250
Affiche	Affiche Brusselse voorzieningen – Geestelijke gezondheid	250
Flyer	Flyer Repertorium www.santementale.brussels	10.000
Affiche	Affiche opleidingen psycho-educatie Profamille	250
Folder	Folder Patiëntenrechten – “De vertrouwenspersoon”	2.500
Flyer	Flyer luisterlijn en ondersteuning 0800 12 341	10.000
Folder	Folder Patiëntenrechten – “Je gezondheid, jouw recht” (jongeren)	500
Flyer	Informatieflyer – Tentoonstelling Artiestenparcours 2025	2.500
TOTAAL	13 gedrukte referenties in 2025	29.800

Nieuwsbrief

De nieuwsbrief van het Platform bleef ook in 2025 een groot succes. Het hele jaar door werden er regelmatig edities verstuurd met nieuws uit de sector, evenementen van het Platform en beschikbare hulpbronnen. Daarnaast werden ook punctuele nieuwsflitsen verspreid voor specifieke mededelingen.

In 2025 verstuurde het Platform 15 communicaties naar zijn abonnees: 8 maandelijkse nieuwsbrieven en 7 thematische nieuwsflitsen. Het aantal abonnees groeide van 2.168 in januari naar 2.972 in december 2025, wat neerkomt op een stijging van +37 % over het hele jaar.

15 verzendingen in totaal <i>8 NB + 7 Nieuwsflitsen</i>	2.972 abonnees op 31/12/2025 <i>+37 % t.o.v. januari</i>	49,2 % openingspercentage <i>gemiddelde 2025</i>	16,6 % klikpercentage <i>op openingen</i>
--	---	---	--

Het gemiddelde openingspercentage van 49,2 % ligt aanzienlijk boven het sectorgemiddelde. De thematische nieuwsflitsen presteerden bijzonder goed: de Nieuwsflits Opleidingen 2025-26

behaalde het beste openingspercentage (54,2 %), terwijl de Nieuwsbrief Mei (32,5 %) en de Nieuwsflits Dag van de Patiëntenrechten (21,9 %) de hoogste klikpercentages noteerden.

Nr.	Titel	Datum	Ontvangers	Openingen	Klikken
1	NB Januari	09/01	2.168	1.044	76
2	Nieuwsflits Vacature Bemiddeling	20/01	2.191	1.079	33
3	NB Februari	05/02	2.223	1.055	95
4	Nieuwsflits Seminariecyclus	14/02	2.280	1.197	101
5	NB Maart	27/02	2.268	1.097	88
6	NB April	18/04	2.322	1.069	107
7	Nieuwsflits Dag van de Patiëntenrechten	02/04	2.382	1.197	262
8	NB Mei	05/05	2.380	1.146	373
9	NB Juni	04/06	2.500	1.241	250
10	NB Juli–Augustus	24/07	2.579	1.196	281
11	Nieuwsflits Opleidingen 2025-26	20/08	2.619	1.420	419
12	NB September	15/09	2.683	1.325	341
13	Nieuwsflits Week GGZ	01/10	2.717	1.338	163
14	NB November	03/11	2.807	1.320	380
15	Nieuwsflits APA 2026	18/12	2.972	1.542	56
	TOTAAL 2025		37.091	18.266	3.025

1. Repertorium www.santementale.brussels

Het jaar 2025 bevestigde de verankering van het repertorium als onmisbare hulpbron voor geestelijke gezondheid in Brussel. De website zette zijn continue groei verder en bereikte een totaal van 264.341 bezoeken op 31 december 2025, een stijging van 96.341 bezoeken ten opzichte van het voorgaande jaar (+57 %). Dit cijfer getuigt van een groeiende belangstelling van het publiek voor duidelijke, toegankelijke en actuele informatie over voorzieningen en structuren binnen de geestelijke gezondheidszorg.

264.341

bezoeken in 2025
+57 % t.o.v. 2024

1.570

beschikbare fiches
+70 t.o.v. 2024

2x/wk.

updates
woensdag en vrijdag

De nauwkeurigheid van de gegevens blijft een prioriteit. Sébastien, vrijwilliger sinds 2023, zet de actualisering van het repertorium met regelmaat verder, twee keer per week, elke woensdag- en vrijdagmiddag. Het repertorium telt nu meer dan 1.570 fiches, tegenover 1.500 in 2024. Zijn werk waarborgt gebruikers, naasten en professionals een betrouwbare toegang tot actuele informatie over het zorg- en ondersteuningsaanbod in de geestelijke gezondheid.

VII. ONDERZOEK EN GEGEVENSVERZAMELING

Onderzoek is voor het Platform geen activiteit die losstaat van de andere activiteiten. Het is er juist in verweven. Elke geëvalueerde opleiding, elk gedocumenteerd seminarie, elk monitoringgegeven dat aan de overheden wordt overgemaakt, draagt bij aan het genereren van kennis ten dienste van de sector.

1. Evaluatie en valorisatie van het teamwerk

In 2025 werd de systematische evaluatie van de opleidingen en seminars voortgezet. Een online vragenlijst, verspreid na elke module, liet de deelnemers toe hun tevredenheid uit te drukken en aan te geven wat had gewerkt en wat aanpassing verdiende. Deze feedback voedt rechtstreeks de opzet van de volgende sessies — ze wordt niet verzameld om gearchiveerd te worden, maar om gebruikt te worden.

De seminariecyclus kreeg dezelfde begeleiding, met bijzondere aandacht voor het evenwicht tussen theoretische inbreng en ruimte voor uitwisseling, en voor de diversiteit van het aanwezige publiek — professionals, gebruikers en naasten.

2. Gegevensverzameling ter ondersteuning van de eisen van de sector

De opvolging van de Beschermende Observatiemaatregelen (BOM), opgestart vanuit de spoeddiensten van de vier aangewezen Brusselse ziekenhuizen — UVC Brugmann, Cliniques Universitaires Saint-Luc, UMC Sint-Pieter en het Erasmusziekenhuis — werd het hele jaar voortgezet. Deze gegevens laten toe trends te observeren, moeilijkheden te identificeren en onderbouwde argumenten te formuleren voor belangenbehartiging bij federale en regionale overheden. In 2025 vormden deze gegevens onder meer de basis voor een parlementaire vraag op verzoek van de Gezondheidscommissie van Vivalis.

3. Wetenschappelijk onderzoek en academische samenwerkingsverbanden

Het Platform nam, in samenwerking met Canada, deel aan een internationale onderzoeksleerstoel over de perceptie van geestelijke gezondheid binnen gemeenschappen uit Sub-Saharaans Afrika. De resultaten werden voorgesteld tijdens het 91e ACFAS-Congres in Ottawa in mei 2024, en het volledige rapport is beschikbaar op de website van het Platform.

Daarnaast werd na elk seminarie van de cyclus 2024-2025 een artikel of verslag op de website gepubliceerd— een manier om de uitwisselingen ook buiten de zaal levend te houden en bij te dragen aan de verspreiding van kennis binnen de Brusselse sector.

VIII. DE OMBUDSDIENST

1. Ontvangst en behandeling van klachten

Om deze missie te vervullen, is het belangrijk om de ombudsdienst zo toegankelijk mogelijk te maken, ook voor de meest kwetsbare patiënten en voor diegenen die zich door hun vrijheidsbeneming niet kunnen verplaatsen. Daarom hechten de ombudspersonen veel belang aan het opzoeken van deze patiënten, niet alleen door permanenties in de instellingen zelf te organiseren, maar ook door langs de afdelingen te wandelen. De permanenties vinden plaats met een frequentie die varieert afhankelijk van het type voorziening.

In 2025 voerde de dienst meer dan 400 spreekuren uit, met een duur variëren van 2 tot 6 uur. De dienst registreerde 224 meldingen, waarvan 111 rechtstreeks verband houden met patiëntenrechten en 113 zonder rechtstreeks verband met patiëntenrechten. De gemiddelde behandelingstermijn van een melding bedraagt 10 dagen.

Verdeling van de 111 meldingen met betrekking tot patiëntenrechten:

TYPE RECHT	REFERENTIEARTIKEL	AANTAL
Kwaliteit van de zorg	<i>Art. 5. De patiënt heeft recht op kwaliteitsvolle dienstverlening die beantwoordt aan zijn behoeften, zonder enig onderscheid. De gezondheidszorgbeoefenaar respecteert de menselijke waardigheid en de autonomie van de patiënt en houdt rekening met zijn doelstellingen en waarden.</i>	59
Toestemming	<i>Art. 8. De patiënt heeft het recht om vrij toe te stemmen in elke interventie na voorafgaande informatie. Hij heeft het recht om zijn toestemming te weigeren of in te trekken. Deze weigering doet het recht op kwaliteitsvolle dienstverlening niet vervallen.</i>	14
Vrije keuze van de zorgverlener	<i>Art. 6. De patiënt heeft recht op de vrije keuze van de gezondheidszorgbeoefenaar en heeft het recht zijn keuze te wijzigen, behoudens wettelijke beperkingen.</i>	7
Informatie	<i>Art. 7. De patiënt heeft recht op alle informatie die hem aangaat en die nodig kan zijn om zijn gezondheidstoestand en de te verwachten evolutie te begrijpen, deze informatie wordt verstrekt op een kwaliteitsvolle en passende wijze.</i>	12
Dossier	<i>Art. 9. De patiënt heeft recht op een zorgvuldig bijgehouden en veilig bewaard dossier, op inzage in dit dossier en op het verkrijgen van een kopie.</i>	4
Bescherming van de privacy	<i>Art. 10. De patiënt heeft recht op de bescherming van zijn privéleven en op respect voor zijn intimiteit bij elke tussenkomst van de zorgverlener, met name wat betreft informatie over zijn gezondheid.</i>	8
Toegang tot bemiddeling	<i>Art. 11. De patiënt heeft het recht om bij de ombudsfunctie een klacht in te dienen over de uitoefening van de rechten die deze wet hem toekent.</i>	1

Pijnbestrijding	<i>Art. 11bis. Iedere persoon heeft recht om van de gezondheidszorgbeoefenaars de meest geschikte zorg krijgen, gericht op het voorkomen, signaleren, evalueren, in aanmerking te nemen, behandelen en verlichten van pijn.</i>	6
TOTAAL		111

Verdeling van de 113 meldingen zonder rechtstreeks verband met patiëntenrechten:

TYPE PROBLEMATIEK BUITEN PATIËNTENRECHTEN	AANTAL
Fysieke of verbale agressie, bedreigingen of intimidatie, seksuele agressie of verkrachting, diefstal of beschadiging van persoonlijke voorwerpen	24
Kwaliteit en/of hoeveelheid van de maaltijden, niet-naleving van voedingsregimes	9
Huishoudelijk reglement strijdig met individuele vrijheden en/of menselijke waardigheid	15
Netheid van de lokalen en kamers, beschikbaarheid van het nodige hygiënemateriaal	10
Relationele problemen	16
Administratieve problemen	8
Problemen in verband met een maatregel tot beheer van goederen en/of persoon	1
Juridische problemen of ontoegankelijkheid van een advocaat	9
Opsluiting, verbod weg te gaan	5
Problemen in verband met verslavingen of de behandeling ervan, drugshandel	1
Diversen (ontoegankelijkheid van zakgeld, intrafamiliaal geweld...)	15
TOTAAL	113

Evaluatie van de tevredenheidsgraad:

- Bij bijna 35 % van de klachten werd tevredenheid uitgedrukt door de partijen.
- Voor 23 % van de aanvragen drukt de indiener van de melding een vorm van berusting uit: tevreden noch ontevreden, hij “berust” in de situatie en past zich aan.
- 18 % van de aanvragen leidde tot ontevredenheid uitgedrukt door de partijen.
- Voor bijna 24 % van de dossiers is het onmogelijk de impact van de tussenkomst te evalueren: bepaalde dossiers vereisen een melding of doorverwijzing zonder dat de personen met elkaar in contact worden gebracht.

2. Preventie van klachten

In 2025 hadden de preventieve activiteiten betrekking op verschillende doelgroepen en thema's:

- Actualisering van de website www.mediatio.be, opgesteld in begrijpelijke taal en nagelezen door vrijwillige patiënten/bewoners.
- Ter gelegenheid van de Europese Dag van de Patiëntenrechten: informatiecampagne over de vertrouwenspersoon (rol in drie wetten: beheer van goederen en personen, BOM,

patiëntenrechten); vergelijkende memo opgesteld in samenwerking met de Werking Gebruikers en Naasten.

- Voor jongeren: de folder “Jouw gezondheid, jouw recht” blijft erg populair (meer dan 1.000 exemplaren verspreid in 2024-2025). Er werden twee spel-/animatiesessies en vier informatiesessies georganiseerd binnen kinder- en jeugdpsychiatrische diensten.
- Voor zorggebruikers: vijf informatiesessies over patiëntenrechten (vier in een zorginstelling, één op een vindplaats); workshops geweldloze communicatie op een vindplaats.
- Voor een gemengd publiek (gebruikers en professionals): acties in samenwerking met de Christelijke Mutualiteit en in een gemeenschapsgezondheidscentrum en een lokale sociale dienst, in het kader van het desinstitutionalisatiebeleid.
- Voor toekomstige lotgenoten: drie opleidingen gegeven in het kader van AREV (patiëntenrechten, beroepsgeheim, ethische vraagstukken).
- Voor professionals: vijf sessies (drie in een zorginstelling, één in het kader van de cyclus “Begrijpen om beter te begeleiden” van het Platform, één in samenwerking met het Atelier des droits sociaux).

De ombudspersonen namen deel aan meer dan 55 patiëntenoverlegmomenten tijdens hun permanenties, waardoor de dialoog verbeterde en institutionele kwesties die onder de bevoegdheid van de ombudsdienst vallen, geïdentificeerd werden.

3. Informatie over de organisatie, werking en procedure van de ombudsfunctie

Het geven van informatie moet onverminderd voortgezet worden, vooral vanwege het verloop van patiënten, verzorgend personeel en de ombudspersonen zelf. De communicatie over de werking van de ombudsdienst verloopt via verschillende kanalen:

- Affiches en folders verspreid in de partnerinstellingen.
- Website www.mediatio.be: de website wordt regelmatig geactualiseerd, met details over de activiteiten en de contactgegevens van de dienst. Alle informatie over de wet betreffende de patiëntenrechten wordt er toegelicht in duidelijke en inclusieve taal, nagelezen en goedgekeurd door vrijwillige patiënten of bewoners.
- Deelname aan patiëntenoverlegmomenten: in 2025 werden meer dan 55 deelnames geteld. De aanwezigheid van een externe derde laat toe om een gesprek weer op een constructieve manier te voeren wanneer de gemoederen verhit raken en maakt het eveneens mogelijk institutionele moeilijkheden te signaleren die onder de bevoegdheid van de ombudsfunctie vallen.
- Deelname aan vergaderingen van zorgverleners.
- Presentaties geven aan groepen professionals.

4. Communicatie aan de patiënt over alternatieven voor bemiddeling

13 dossiers werden doorverwezen, waarvan 7 rechtstreeks betrekking hebben op de toepassing van de patiëntenrechten.

5. Opstellen van aanbevelingen

In 2025 werden vijf aanbevelingen geformuleerd op basis van de door de dienst behandelde situaties.

Over de kwaliteit van de zorg en relationele vaardigheden.

Een aanzienlijk deel van de geanalyseerde klachten wijst eerder op relationele moeilijkheden dan op technische tekortkomingen. In de psychiatrie, nog meer dan elders, is de kwaliteit van de band een volwaardig onderdeel van de zorg. De aanbeveling betreft de versterking van de opleiding in

relationele vaardigheden in de professionele curricula, en een grotere aandacht voor de impact van de werklast op de kwaliteit van de interacties.

Over zorgcontinuïteit.

Voor het zesde jaar op rij blijven de klachten over de continuïteit van zorg aanhouden. Twee factoren spelen hier een rol: het personeelstekort binnen de diensten, en het tekort aan plaatsen in de voorzieningen. Het gevolg: absurd lange wachttijden, en soms gedwongen opnames die vermeden hadden kunnen worden. Er worden weliswaar concrete initiatieven genomen om het aanbod in Brussel te versterken, maar het effect daarvan blijft voorlopig beperkt.

Over het recht op toestemming in een context van gedwongen zorg.

Het gedwongen karakter van een beschermende observatiemaatregel betreft de opname zelf — niet de zorg. Het recht op toestemming blijft dus volledig van toepassing, ook voor patiënten onder een BOM-maatregel. Dit principe wordt in de praktijk te vaak miskend of zelfs genegeerd. De aanbeveling roept de teams op dit expliciet te herinneren en de betrokken professionals hierin op te leiden.

Over het respect voor het privéleven en het beroepsgeheim.

De meldingen in dit domein betreffen voornamelijk het ongerechtvaardigd delen van informatie met naasten of andere professionals. De aanbeveling is gericht op het voortzetten van de sensibilisering en de opleiding van het personeel — niet als disciplinaire maatregel, maar als fundamentele reflectie over wat het betekent om de privacy van een kwetsbaar persoon te beschermen.

Over de vrije keuze van de zorgverlener.

In zorgvoorzieningen waar de organisatie rigide is en het personeelsbestand beperkt, is de vrije keuze van de zorgverlener in de praktijk vaak onmogelijk. Voor sommige patiënten — in het bijzonder diegenen onder een gerechtelijke maatregel — is dit soms echter de enige overgebleven hefboom tot zelfbeschikking die hen nog rest. Deze aanbeveling roept de instellingen op om de mogelijke speelruimte te verkennen, voor zover die er is.

IX. COÖRDINATIE VERSLAVINGSZORG – Aude Dion

1. Context

1.1. Verslavingszorg, geestelijke gezondheid en precariteit: een drievoudige problematiek in een impasse?

Op het kruispunt van verslavingszorg, geestelijke gezondheid en justitie behoren de situaties waarmee de coördinatie Verslavingszorg geconfronteerd wordt, tot de meest complexe van de Brusselse sector. Niet omdat ze zeldzaam zijn — integendeel, ze komen steeds vaker voor — maar omdat ze een aanpak vereisen die geen enkele actor alleen kan bieden.

Het jaar 2025 heeft deze realiteit bevestigd. De toename van factoren die tot kwetsbaarheid leiden, de druk op de opvangvoorzieningen, de verscherping van de opvangvoorwaarden voor migranten: het zijn allemaal ontwikkelingen die de situatie van deze mensen verslechteren en de impasse nog duidelijker maken. De coördinatie Verslavingszorg bleef werkzaam binnen deze gespannen context — door de overlegruimtes open te houden, de actoren op het terrein te ondersteunen, en duidelijke eisen te stellen aan de bevoegde instanties.

Tegenover deze realiteit, bleven de overheersende politieke reacties gericht op repressie en dwang. De sector heeft de grenzen van deze aanpak nadrukkelijk aangeklaagd — in het bijzonder het idee, aangekondigd in het federaal regeerakkoord, om de toegang tot het leefloon te koppelen aan een “afkicktraject”: een maatregel die niet alleen als ondoeltreffend, maar ook als contraproductief wordt beoordeeld voor de meest kwetsbare personen.

Het is in deze context dat het sectoroverschrijdend overleg volledig tot zijn recht komt. Medewerkers uit de zorg, justitie en sociale sector de kans geven elkaar te ontmoeten, elkaar beter te begrijpen en gezamenlijke oplossingen te ontwikkelen, is geen luxe — het is een structurele noodzaak.

1.2. Verslavingszorg, Geestelijke Gezondheid & Justitie: een essentieel intersectoraal overleg

In deze context blijken overleginitiatieven tussen professionals die betrokken zijn bij de zorg voor druggebruikers essentieel. Ze laten hen toe andere hulpverleners in hun functie te ontmoeten, elkaar beter te leren kennen en de realiteit op het terrein, de actieterreinen en de grenzen van de sectoren waarmee ze rond gebruikers moeten samenwerken, beter te begrijpen.

2. Overleg tussen de sectoren “verslavingszorg”, “geestelijke gezondheid” en “justitie”

2.1. Missies

De Coördinatie Verslavingszorg van het Brusselse Platform voor Geestelijke Gezondheid heeft als voornaamste opdrachten:

- De organisatie van het overleg tussen de sectoren geestelijke gezondheid en de gespecialiseerde verslavingssectoren.
- De versterking van de intersectorale samenwerking tussen geestelijke gezondheid, verslavingszorg en justitie.
- De coördinatie van werkgroepen en een netwerk van stages voor medewerkers van de sector.
- Het in stand houden van een overlegstructuur rond drugsgebruik in het Brussels Gewest.
- De organisatie van opleidingsmodules over verslavingen voor eerstelijnsprofessionals.

- De verspreiding van informatie over verslavingen via informatieve instrumenten.
- Deelname aan evenementen.

2.2. Coördinatie van de werkgroep “Verslavingszorg, Geestelijke gezondheid en Justitie”

Om de zes weken, op vrijdagochtend, komen professionals uit de sectoren verslavingszorg, geestelijke gezondheid en justitie drie uur samen om thematische presentaties, interviews van casussen en netwerknieuws te delen. Deze groep, open voor iedereen, is een van de weinige Brusselse ruimtes waar magistraten, gevangenispersoneel, zorgteams en sociaal werkers naast elkaar zitten rond één en dezelfde realiteit: die van druggebruikers die verstrikt raken in het justitiesysteem.

In 2025 werden **8 vergaderingen** georganiseerd, met **20 tot 30 deelnemers** uit meer dan **35 instellingen**. Elf nieuwe structuren sloten zich in de loop van het jaar bij de groep aan: de FOD Volksgezondheid, het Internationaal Observatorium van Gevangenis, féda bxl, de SCMR LinkUp, de gemeente Sint-Joost-ten-Node, het mobiele team COVER, Samusocial, EMUT Sint-Pieter/Brugmann, DoucheFLUX, Infor Drogues & Addictions en de Politiezone Zuid.

DATUM	AGENDA	AANTAL
10/01/2025	Pilootproject “versterking van het aanbod eerstelijnspsychologische zorg (ELP) voor gedetineerden” (J. Donner – BRUMENTA/PsyBru); Studie Parcours-UD (P. Nicaise & M. Chantry)	21
21/02/2025	Voorstelling van het Centre médical ENADEN; Opening van een afdeling sociale verweer in de gevangenis van Haren (OIP)	20
04/04/2025	Voorstelling van de vzw CAP-ITI (Onthaal- en Informatiecentrum voor gedetineerde druggebruikers na detentie); Coalitie Arizona – drugs- en verslavingsmaatregelen (féda bxl)	26
16/05/2025	Voorstelling van het LinkUp-systeem; Voorstelling van ALIF (laagdrempelig huis voor zwervende NBMV)	20
27/06/2025	Intervisie – casus voorgesteld door het mobiele team TSI EOLIA; Evaluatie van de WG 2024-2025; Eindejaarsmaaltijd	19
12/09/2025	Voorstelling van de dienst EMUT; Discussie over de herneming en evolutie van de WG	20
10/10/2025	Gebruik als toegangspoort naar een meer globale zorg: voorstellingen van Infor Drogues & Addictions en het Résad	21
05/12/2025	Voorstellingen van de vzw DUNE en de fietsenwinkel Zélie	22

De evaluatie uitgevoerd in juni, leverde drie sterke punten op die door de deelnemers werden erkend: zich informeren over thema's verankerd in de dagelijkse praktijk, professionals uit andere sectoren ontmoeten, en afstand nemen van de eigen praktijk. Een vijftiental syntheseartikels werden na de vergaderingen opgesteld en verspreid in het netwerk.

2.3. Verspreiding van informatie: de affiche “Drugs- en verslavingsvoorzieningen in Brussel”

In samenwerking met féda bxl en de Brusselse partners van de sector, zette de Coördinatie de verspreiding voort van de A1-affiche met een overzicht per categorie van alle actieve diensten op het vlak van verslavingszorg. Als variant op de affiche “Geestelijke gezondheidsvoorzieningen in Brussel”, blijft dit middel een enthousiast onthaal krijgen in het gehele netwerk.

2.4. Opleidingen over verslavingen voor eerstelijnsprofessionals

Twee opleidingssessies van elk 4 uur werden op 2 en 23 oktober 2025 georganiseerd, met in totaal bijna 40 deelnemers. De volgende thema's kwamen aan bod: de verschillende vormen van afhankelijkheid, de mechanismen van afhankelijkheid en hun gevolgen voor het dagelijks leven, en begeleidingsstrategieën.

2.5. Ondersteuning van de ontwikkeling van het mobiele team AddUp

Het BPGG is lid van de Stuurgroep van AddUp, een mobiel team opgericht in 2024 in het kader van een projectoproep van de FOD Volksgezondheid. In 2025 nam de Coördinatie Verslavingszorg deel aan 2 vergaderingen van dit comité. Tot 31 december 2025 bekleedde de coördinatrice Verslavingszorg van het BPGG ook deeltijds de functie van projectverantwoordelijke voor AddUp — een dubbele betrokkenheid die voor beide structuren verrijkend was. AddUp kon rekenen op de grondige kennis van het Brusselse netwerk; het BPGG verwierf een beter inzicht in de uitdagingen van het werken met een doelgroep die te maken heeft met een combinatie van precariteit, geestelijke gezondheid en verslavingsmoeilijkheden.

2.6. Studievoormiddag “Rechtzoekenden en verslavingen” – 20 februari 2025

Deze ochtend, die gezamenlijk georganiseerd werd door Ambulatoire-Forest, RAJ, SPS Central, het Justitiehuis van Brussel, I.Care, Cap-iti, Trepoline en GREPEC, vond plaats aan de UCLouvain-Saint-Louis. Professionals uit de zorg en justitiële sector werkten er samen aan presentaties en “World Café”-workshops om de hefboomen, uitdagingen en behoeften van elke sector bij de begeleiding van rechtzoekenden die ook verslaafd zijn, onder de loep te nemen. De belangrijkste les: het gebrek aan wederzijds inzicht tussen sectoren. Dit bevestigt de noodzaak om overlegruimtes zoals de WG “Verslavingszorg, Geestelijke Gezondheid & Justitie” verder te zetten.

2.7. Forum “Verslaving & Maatschappij” (1-2 oktober 2025)

Tijdens de derde editie in de Albert Hall in Brussel, bracht dit multidisciplinaire forum professionals uit de gezondheidszorg, de sociale sector, het onderwijs, justitie, onderzoekers en beleidsmakers samen. Het BPGG was aanwezig via financiële steun, de rol van moderator van een workshop over de “Beschermende Observatiemaatregel” (BOM), waargenomen door de coördinatrice Verslavingszorg, en een actieve deelname aan de verschillende discussies en conferenties.

2.8. Deelname aan externe werkgroepen en evenementen

- WG Vivalis – regionale drugsstrategie.
- WG PsyBru – ELP-project gedetineerden.

2.9. Deelname aan evenementen

De Coördinatie behield het hele jaar een actieve aanwezigheid in het netwerk, met deelname aan de WG Vivalis over de regionale drugsstrategie, de WG PsyBru over het ELP-project voor gedetineerden, en een twintigtal evenementen van de sector — van de Reïntegratiebeurs in de gevangenis van Iltre (24 maart) tot de studiedag “Drugs in Brussels” van féda bxl (28 november), via het RDR-ontbijt van Modus Vivendi (10 juni) en het Forum Verslaving & Maatschappij (1-2 oktober).

2.10. Voortgezette opleiding

De Coördinatie investeerde ook in haar eigen voortgezette opleiding, met zeven modules gevolgd in het kader van AddUp (van de sociale contextualisering van verslavingsproblematieken tot de neurobiologische grondslagen van stoornissen in middelengebruik) en twee opleidingen groepsanimatie verstrekt door Bruxelles Formations Entreprises en de Ligue de l'Enseignement:

- 30/09 – De sociale contextualisering van problematieken rond verslavingen, geestelijke gezondheid en precariteit (AddUp)
- 07/10 – De zorg voor personen op het kruispunt van kwetsbaarheden: de rol van mobiele teams (AddUp)
- 28/10 – De opvang van kwetsbare groepen op het raakvlak straat/instellingen (AddUp)
- 30/10 – De plaats van de ambulante zorg in de zorgtrajecten van de dubbele diagnose verslavingen/geestelijke gezondheid (AddUp)
- 13/11 – Webinar “Drugs in België: een diversiteit aan beschikbare middelen” (Eurotox)
- 09/12 – De moeilijkheden bij de toegang tot zorg voor personen met psychiatrische stoornissen (AddUp)
- 16/12 – Verslavingen en psychiatrische stoornissen: neurobiologische grondslagen en therapeutische uitdagingen van stoornissen in middelengebruik (AddUp)

De Coördinatie versterkte ook haar vaardigheden op het vlak van groepsanimatie:

- 05/11 – “Creëer een coherente en solidaire groep met ijsbrekers en andere teambuilding-instrumenten” (Bruxelles Formations Entreprises)
- 06, 07, 20 en 21/11 – Opleiding animatietechnieken (Ligue de l'Enseignement et de l'éducation permanente)

3. Vooruitzichten 2026

De Coördinatie Verslavingen wil in 2026 dit netwerk- en opleidingswerk verderzetten en versterken. Onder de prioriteiten: de voortzetting van de WG “Verslavingszorg, Geestelijke Gezondheid & Justitie” en de oprichting van een aanvullende WG “intervisies”, de versterking van de banden met de Nederlandstalige diensten, de deelname aan de WG Justitie van féda bxl, en de ontwikkeling van nieuwe informatie-instrumenten op basis van de bestaande affiche. De opleidingen voor eerstelijns werkers worden voortgezet, en de Coördinatie overweegt de oprichting van een nieuwsbrief of magazine “geestelijke gezondheid & verslavingen” om de in het netwerk geproduceerde kennis beter te verspreiden.

X. CEL VRIJWILLIGERSWERK

1. Acties uitgevoerd in 2025

In 2025 heeft de Cel Vrijwilligerswerk van het Brusselse Platform voor Geestelijke Gezondheid, in het kader van het project Plug'In, haar acties op het vlak van sensibilisering, opleiding en ondersteuning van vrijwillige inzet in de geestelijke gezondheidszorg voortgezet en versterkt. Verschillende evenementen en ontmoetingen werden georganiseerd, in samenwerking met het Franstalig Vrijwilligersplatform (PFV), om de structuren die vrijwilligers ontvangen en de personen die zich willen inzetten voor solidaire acties beter te ondersteunen.

Ontmoeting “Geestelijke gezondheid en vrijwilligerswerk”

In 2025 werd een videoconferentie georganiseerd rond het thema “Geestelijke gezondheid en vrijwilligerswerk”. Tijdens dit overleg werden de specifieke uitdagingen op het vlak van geestelijke gezondheid in het kader van vrijwilligerswerk besproken, zowel vanuit het perspectief van de vrijwilligers als vanuit dat van de ontvangende organisaties. De discussies gingen met name over de voorwaarden die een duurzaam engagement bevorderen, de erkenning van ervaring, en de middelen die nodig zijn om uitputting te voorkomen en de trajecten van vrijwilligers op lange termijn te ondersteunen.

Podcast over vrijwilligerswerk in de geestelijke gezondheidszorg

Vanuit een wil tot valorisatie en verspreiden van ervaringen uit de praktijk, werkte de Cel Vrijwilligerswerk mee aan de realisatie van een podcast gewijd aan vrijwilligerswerk in de geestelijke gezondheidszorg. Dit format gaf het woord aan vrijwilligers, professionals en betrokkenen, waardoor de diversiteit aan trajecten, de motivatie om zich in te zetten en de impact van vrijwilligerswerk, zowel op individueel als op collectief vlak, duidelijk naar voren kwamen.

Partnerschap met het Franstalig Vrijwilligersplatform (PFV)

De samenwerkingen met de PFV werden het hele jaar voortgezet om de kennis rond het wettelijk kader, de begeleidingspraktijken en de hulpmiddelen ter ondersteuning van vrijwilligerswerk te versterken. Deze uitwisselingen droegen bij tot de begeleiding van organisaties bij de ontwikkeling van praktijken die inclusiever, beter gestructureerd en beter afgestemd zijn op de praktijk.

Al deze acties heeft de cel Plug'In toegelaten haar rol van ondersteuner, begeleider en promotor van vrijwilligerswerk in de geestelijke gezondheidszorg in Brussel te versterken, door de verbinding tussen actoren te bevorderen en een cultuur van vrijwilligerswerk te stimuleren die aandacht heeft voor uitdagingen op het vlak van geestelijke gezondheid.

1.1. Dynamiek van het Plug'In-bemiddelingsmechanisme

In 2025 behandelde het Plug'In-netwerk meer dan 25 aanvragen: 16 aanvragen via het online formulier en een tiental per e-mail. Deze aanvragen komen zowel van particulieren als van professionals (lokale instanties, instellingen, begeleidingsdiensten), wat de diversiteit van de doelgroepen die het netwerk bereikt, illustreert.

Aard van de aanvragen

De ontvangen aanvragen hadden voornamelijk betrekking op:

- Het zoeken naar vrijwilligerswerk;
- Aanvragen om weer aan het werk te gaan na een periode van inactiviteit of ziekenhuisopname;

- Aanvragen tot oriëntering naar aangepaste activiteiten;
- Vragen over het wettelijk kader van vrijwilligerswerk.

Opvolging en oriëntaties

Alle personen die een aanvraag hebben ingediend, werden door het Platform opnieuw gecontacteerd. Deze opvolging maakte het mogelijk:

- ongeveer de helft van de aanvragers in een individueel gesprek te ontvangen;
- verschillende personen te oriënteren naar de herstelopleidingsmodules (AREV);
- anderen door te verwijzen naar vrijwilligersmogelijkheden die aansluiten bij hun verwachtingen en beschikbaarheid, hetzij via het Vrijwilligersplatform, hetzij naar andere partners zoals Le Gué, Push,

Profielen van de aanvragers

De geregistreerde profielen vertonen een opmerkelijke diversiteit aan competenties: administratie, communicatie, persoonlijke begeleiding, jeugdanimatie, begeleiding bij precariteit, vertaling, manuele en artistieke activiteiten. De beschikbaarheid is vaak ruim; verschillende personen zijn meerdere dagen per week inzetbaar, ook 's avonds of in het weekend.

Deze elementen bevestigen de relevantie van het Plug'In-initiatief als instrument voor onthaal en oriëntering, in samenhang met de uitdagingen op het vlak van participatie, herstel en sociale integratie binnen de Brusselse geestelijke gezondheidszorg.

1.2. Sensibiliseringsacties

In 2025 organiseerde en nam de Cel Vrijwilligerswerk deel aan verschillende sensibiliseringsacties om vrijwilligerswerk in de geestelijke gezondheidszorg te bevorderen. Deze acties passen in een bredere visie rond valorisatie van vrijwilligerswerk als hefboom voor sociale participatie en herstel. Bijzondere aandacht ging naar de verbetering van de zichtbaarheid van het Plug'In-initiatief, onder meer via een reflectie over de optimalisering van de website, om de toegang tot informatie te vergemakkelijken voor potentiële vrijwilligers en ontvangende structuren.

XI. COÖRDINATIE GEBRUIKERS EN NAASTEN

1. Interface-ontmoetingen

Interface is de coördinatiegroep voor gebruikers en naasten van het Platform. Het brengt regelmatig vertegenwoordigers van gebruikers en naasten, lotgenoten en teamleden samen om een stand van zaken op te maken van lopende projecten, vertegenwoordigingen in de verschillende instanties voor te bereiden en gezamenlijke acties ten gunste van de betrokken personen, uit te werken. In 2025 werden vier plenaire bijeenkomsten georganiseerd: op 21 januari, 25 februari, 13 mei en 14 oktober.

21 januari — Het jaar starten, de basis leggen

De eerste bijeenkomst legde het kader vast voor de komende maanden: een vergadering om de zes weken, op dinsdagen van 12u tot 14u, aangevuld met driemaandelijks bredere uitwisselingen per doelgroep — gebruikers enerzijds, naasten anderzijds.

Drie grote werven structureerden de agenda. De synthese van de enquête “Behoeften en uitdagingen van naasten in de geestelijke gezondheidszorg” werd collectief afgewerkt. De groep maakte de stand van zaken op van de vertegenwoordiging van Interface in de WG Zorgtraject Crisis, waar vier leden de aanwezigheid van gebruikers en naasten verzekeren — met positieve feedback, onder meer over de betere inachtneming van de stem van naasten en het nut van de

klinische vignettes die voorgesteld worden. Ten slotte werd de aanwerving van de referenten ervaringsdeskundigen voorgesteld: zes Franstalige personen gehuisvest bij het BPGG, vijf Nederlandstalige personen gehuisvest bij Uilenspiegel.

25 februari — Projecten, opleidingen en week van de geestelijke gezondheid

Deze bijeenkomst bood de gelegenheid om op verschillende fronten concrete vooruitgang te boeken. Wat de 0800-lijn betreft, werd besloten een ochtendtijdslot te openen van 10u tot 12u, waarbij een telefoon ter beschikking gesteld wordt in de lokalen van het Platform, een maatregel waar de groep al enkele maanden voor pleit.

Wat betreft de referenten ervaringsdeskundigen, werkte de groep aan de verduidelijking van de samenwerking met de gebruikersverenigingen, vanuit een benadering op metaniveau, vergelijkbaar met het model van de participatiecoaches in de Netwerken GGZ voor Kinderen en Jongeren. Concrete acties werden geïdentificeerd: een ontmoeting organiseren tussen AREV en de referenten, de actoren van de open bijeenkomsten samenbrengen met de referenten, de Franstalige terminologie harmoniseren.

Wat de opleidingen betreft, werden de Brumenta-financieringen — Open Dialogue, AREV, Profamille — besproken, en werd het principe van een introductieopleiding Open Dialogue goedgekeurd. De Week van de Geestelijke Gezondheid werd ook besproken, met het voorstel van een tafeltennistornooi en het centraliseren van de Brusselse evenementen.

13 mei — Projectoproepen, instrumenten en mobilisatie

Een bijzonder intensieve bijeenkomst. Voor de BREF-opleidingen zouden twee vrijwilligers worden opgeleid om Brusselse voorzieningen te begeleiden. Op 5 juni stond er een Profamille-informatiedag gepland op het Platform. De AREV-informatiedag van 12 mei bracht 35 deelnemers samen rond de drie modules — herstel, ervaringsdeskundigheid en lotgenoten — met een start van de module Lotgenoten voorzien in september.

Wat de Brumenta-projectoproepen betreft, richtte de groep rond twee speerpunten: een dossier voor de AREV-modules met nieuwe thema's (intrafamiliaal geweld, patiëntenrechten, BOM), en een eenmalig budget voor gerichte projecten — verspreiding van het rapport over naasten, ondersteuning van de ombudsfunctie bij mobiele teams.

Er is dieper ingegaan op de kwestie van de spreekuren voor naasten: de noodzaak om deze samen met de instellingen te ontwikkelen, de wens om te voorkomen dat de last enkel op de schouders van vrijwilligers rust, en het plan voor een fysieke en digitale toolkit met flyers, een informatiemap en een link naar www.santementale.brussels.

De werkgroep van naasten werd officieel gelanceerd met acht personen die zich engageerden voor de opvolging van de aanbevelingen. Een strategie in drie fasen werd vastgelegd: exclusieve publicatie in La Libre Belgique; verspreiding naar de partners; en vervolgens voor elke aanbeveling gerichte acties in samenwerking met de woordvoerders van de werkgroep.

2. Ondersteuning van de vertegenwoordiging in de organen

Binnen de Raad van Bestuur beschikken gebruikers en naasten elk over twee zetels. De coördinatie zorgt ervoor dat deze vertegenwoordigers voorafgaand aan elke vergadering worden begeleid, zodat ze op een geïnformeerde en gestructureerde wijze kunnen deelnemen.

In het kader van de WG Zorgtrajecten Crisis, nemen de vertegenwoordigers deel aan alle bijeenkomsten gedurende het hele jaar. Op 24 september 2025 werd een sessie georganiseerd die specifiek gewijd was aan gebruikers en naasten, waarbij zij de kans kregen om zich uit te spreken en rechtstreekse bij te dragen aan de collectieve reflectie.

De Interface-vertegenwoordigers nemen ook deel aan de maandelijkse vergaderingen van het Netwerkcomité van Brumenta, wat hen toelaat de stem van de betrokken personen te laten horen op het niveau van het Brusselse netwerk geestelijke gezondheid voor volwassenen.

In 2025 werd een opmerkelijke stap voorwaarts gezet: vertegenwoordigers van Interface zetelen nu in de selectiecomités van de projectoproepen van Brumenta. Dit is niet vrijblijvend — het betekent dat gebruikers en naasten deelnemen aan de beslissingen die het Brusselse zorgaanbod vormgeven, niet langer als getuigen, maar als volwaardige actoren.

3. Raden van Gebruikers en Naasten

Twee raden werden in 2025 georganiseerd, die ruimtes voor expressie en collectieve reflectie boden.

De eerste vond plaats op 19 maart bij de vzw Le Gué, in Sint-Lambrechts-Woluwe — een locatiekeuze die de wil weerspiegelt om de betrokken personen te ontmoeten in ruimtes die hen vertrouwd zijn. De bijeenkomst maakte het mogelijk de psychosociale hulpbronnen beschikbaar in Brussel beter te situeren, ervaringen uit te wisselen en het begrip van zorgtrajecten te versterken.

De tweede vond plaats op 19 december in de lokalen van het Platform. Een veertigtal leden kwamen samen voor een eindejaarsbijeenkomst: terugblik op de uitgevoerde acties, valorisatie van de gedragen initiatieven, collectieve erkenning. Een belangrijk moment voor het gevoel van verbondenheid met de groep en voor de participatiedynamiek.

4. Telefoonlijn 0800/1234.1

De luisterlijn 0800/1234.1 is een centraal instrument van de coördinatie gebruikers en naasten, en biedt een gratis en vertrouwelijke luisterruimte, toegankelijk voor gebruikers, naasten, professionals en elke burger die op zoek is naar informatie of ondersteuning op het vlak van geestelijke gezondheid. Elke avond van 18u tot 21u vormt deze lijn, verzorgd door geëngageerde en opgeleide vrijwilligers, een essentiële verbinding tussen het Platform en de personen die er nood aan hebben.

Sinds januari 2025 werd een project gerealiseerd, dat de coördinatie al jarenlang draagt: de opening van een ochtendtijdslot. De lijn is nu ook elke ochtend bereikbaar van 10u tot 12u, met een persoon specifiek belast met het opnemen van oproepen. Deze uitbreiding beantwoordt aan een vaststelling op het terrein: bepaalde profielen van bellers — om redenen van beschikbaarheid, persoonlijke situatie of voorkeur — konden of wilden de lijn 's avonds niet contacteren.

Deze stap illustreert de wil van het Platform om haar luisterdiensten geleidelijk toegankelijker te maken en beter af te stemmen op de uiteenlopende behoeften. Het weerspiegelt ook het vertrouwen dat wordt gesteld in vrijwilligerswerk als drijvende kracht achter de geestelijke gezondheidszorg in Brussel.

Voor 2026 wenst het Platform het aantal vrijwillige luisteraars uit te breiden. Deze stap past volledig in een positieve en proactieve geest: het gaat erom nieuwe personen te verwelkomen die gemotiveerd zijn om zich in te zetten, en niet om een tekort op te vangen. Met dit perspectief in het vooruitzicht, wordt een nieuwe opleidingssessie actief luisteren georganiseerd voor diegene die zich bij het team willen aansluiten. Het waarborgen van de kwaliteit van het luisteren en het welzijn van de vrijwilligers blijft een absolute prioriteit — een luisteraar/vrijwilliger die zich vrij en sereen engageert, is de voorwaarde voor een systeem dat voor iedereen goed functioneert.

5. Partnerschappen met andere verenigingen

Samenwerking met de vzw Espérances

Het Platform ondersteunt actief de verenigingen die werken met gebruikers en naasten — niet alleen in woorden, maar op concrete en operationele wijze.

In 2025 begeleidde het de vzw Espérances — gedragen door gebruikers en naasten die hun peers bijstaan — bij de publicatie, het drukken en de verspreiding van hun flyers, alsook bij hun financieringsaanvragen via projectoproepen.

Voor Similes Brussel, een Nederlandstalige vereniging van naasten, ging het Platform nog verder. Het stelde twee afzonderlijke financieringsdossiers op en droeg deze: het ene voor sessies van de voorstelling “Dicht”, goedgekeurd en in afwachting van uitbetaling; het andere voor twee opleidingssessies “Prospect” bestemd voor professionals, eveneens goedgekeurd. Voor deze laatste opleiding verzorgde het BPGG ook de vertaling van de inhoud van het Engels naar het Frans, wat de uitrol in Franstalig België vergemakkelijkte.

Naast deze gerichte steun, stelt het Platform zijn communicatie-instrumenten — website, nieuwsbrief, sociale media — ten dienste van de partnerverenigingen om hun projecten zichtbaarheid te geven. Voor organisaties met beperkte middelen, betekent deze ondersteuning vaak meer dan wat een louter financiële steun zou kunnen opleveren.

6. Ondersteuning bij de ontwikkeling van de expertise van naasten: opleiding tot familie-lotgenoten

Verschillende programma's hebben dit jaar hun stempel gedrukt, elk op een andere manier.

Programma Profamille

In 2025 werden vier sessies van het Profamille-programma georganiseerd, waaronder één lopende sessie met 14 bijeenkomsten voor 11 deelnemers. Voor sessie 3 lieten verdiepingssessies toe de verworven kennis te consolideren: drie sessies onder leiding van een begeleider, aangevuld met vier sessies zonder begeleider die de zelfstandigheid en de dynamiek tussen lotgenoten bevorderden. Voor twee andere sessies werden follow-upbijeenkomsten georganiseerd, respectievelijk één en twee jaar na de opleiding, waardoor het contact met een twintigtal deelnemers behouden bleef.

4

uitgevoerde sessies
in 2025

14

lopende bijeenkomsten
actieve sessie

~ 20

opgevolgde deelnemers
opvolging na 1 en 2 jaar

De precongresdag van 12 november en het congres van 13 en 14 november in Namen, georganiseerd door de algemene coördinatrice van het Programma Profamille, vormden een hoogtepunt van het jaar. Het team van het BPGG speelde er een actieve rol door de uitwisselingen tussen Franstalige animatoren te ondersteunen en bij te dragen aan het onthaal van de teams van de netwerken. Het congres bracht deelnemers samen uit Zwitserland, Luxemburg, Frankrijk en de overzeese gebieden. Twee momenten sprongen er tijdens deze dagen in het bijzonder uit: de voorstelling van een eindwerk gewijd aan familie-lotgenoten, en een lezing waarin de standpunten betreffende herstel van een naaste, een gebruiker en een professional werden vergeleken — een concrete illustratie van de complementariteit van deze drie perspectieven in de zorgpraktijk.

Programma BREF — vroege psycho-educatie voor naasten

Ontwikkeld binnen het Centre Hospitalier Le Vinatier in samenwerking met UNAFAM, past het BREF-programma binnen een benadering van vroege psycho-educatie voor naasten van personen met een psychische stoornis. Tegenover mantelzorgers die nog te vaak geconfronteerd worden met een gebrek aan informatie, isolement en een aanzienlijke emotionele last, biedt BREF een gestructureerd, kort en direct inzetbaar antwoord. Als eerstelijnsinterventie,

opgebouwd rond drie individuele sessies en een opvolging, vormt het een essentiële toegangspoort om naasten te ondersteunen, hun handelingsvermogen te versterken en hun oriëntering in het zorgnetwerk te bevorderen.

De uitrol in Brussel was gebaseerd op een strategisch aanpak gericht op de coördinatie en structurering van het systeem. Een eerste prioriteit was de opleiding van vrijwilligers in de hulpbronnen van verenigingen voor naasten, om hun oriënteringscapaciteit te versterken en bij te dragen aan een betere zichtbaarheid van het Brusselse landschap. In deze dynamiek werden een tiental ontmoetingen gehouden met de dienst Zelig van de Erasmus-site, onder leiding van Dr Simone MARCHINI, waardoor het programma kon worden verankerd in de realiteit van het terrein, de partnerschappen konden worden geconsolideerd en de interventiemodaliteiten konden worden aangepast aan de lokale context.

Voor 2026 passen de perspectieven in een logica van consolidatie en uitrol: de vrijwilligers begeleiden bij de ontwikkeling van een aangepaste houding — in het bijzonder bij de derde sessie, een scharniermoment van het systeem —, de supervisie ruimtes versterken om de kwaliteit van de praktijken te ondersteunen, en het programma uitbreiden naar andere Brusselse structuren met het oog op territoriale verankering en grotere toegankelijkheid voor naasten.

Een Belgische primeur in familie-lotgenoten

In het verlengde van deze dynamiek, startte Geneviève D'Hoop, al lange tijd betrokken bij de projecten van het Platform en lid van het Bureau van het BPGG, in 2025 een opleiding voor het Universitair Diploma familie-lotgenoten in de geestelijke gezondheidszorg, gegeven aan het CH Le Vinatier in Frankrijk. Het betreft een eerste deelname aan dit type gestructureerde opleiding voor een familie-lotgenote uit België, in samenwerking met een collega uit de provincie Luxemburg.

Familie-lotgenoten verwijst naar een praktijk waarbij naasten die de ervaring van een gezinslid met psychisch lijden hebben meegemaakt, deze ervaring ten dienste stellen van andere naasten, binnen een gestructureerd en geformaliseerd kader. Deze benadering is in Franstalig België nog weinig ontwikkeld, maar maakt in Frankrijk het voorwerp uit van pioniersexperimenten. Dit opleidingstraject vormt een concrete stap vooruit: het opent nieuwe perspectieven voor de overdracht van ervaringskennis tussen naasten, de versterking van bestaande ondersteuningsmechanismen, en een ruimere erkenning van de rol van naasten in hersteltrajecten. Het Platform wil deze ervaring in 2026 verder benutten, door de voorwaarden te verkennen voor een aangepaste overdracht van dit model naar de Brusselse context.

Programma PROSPECT – Opleiding voor naasten

Daarnaast verzorgde het BPGG in 2025 het federaal beheer van het PROSPECT-programma voor Franstalig België, ontwikkeld op Europees niveau door EUFAMI. Dit opleidingsprogramma, bestemd voor naasten van personen met een psychische stoornis, beoogt hun competenties, hun handelingsvermogen en hun welzijn te versterken vanuit een herstelperspectief. Gericht op de uitwisseling van ervaringen tussen peers en de empowerment van naasten, draagt het bij tot het doorbreken van hun isolement, het verbeteren van hun begrip van psychische stoornissen en het ondersteunen van hun deelname aan zorgvoorzieningen en aan het politieke beleid. Het BPGG verzorgde de algemene coördinatie, waakte over de naleving van het methodologisch kader van EUFAMI, ondersteunde de partnerverenigingen en bevorderde de verankering van het programma in de regionale en federale dynamieken.

Draaggroep voor naasten en projectoproep “Coin de Boussole”

Naar aanleiding van de resultaten van de enquête bij naasten, werd een speciale groep opgericht. Deze groep wil de geïdentificeerde behoeften verdiepen, de structurering van acties ten behoeve van naasten ondersteunen en hun rol in de participatiemechanismen en de zorgdynamieken versterken.

In dit kader werd een prioritaire as geïdentificeerd rond de invoering van permanenties specifiek voor naasten binnen de instellingen. Deze reflectie leidde tot de indiening van een projectaanvraag bij de FOD Volksgezondheid, onder de naam “Coin de Boussole”, met als doel het onthaal, de oriëntering en de ondersteuning van naasten binnen de diensten te versterken.

Daarnaast werden twee naasten geïdentificeerd en ondersteund om de resultaten van de enquête voor te stellen. Deze valorisatie vond onder meer plaats tijdens het colloquium georganiseerd door de FOD Volksgezondheid op 10 december 2025, het precongres van 12 november 2025, en in verschillende overlegorganen. Deze initiatieven droegen bij tot een grotere zichtbaarheid van de realiteit die naasten beleven en tot de ondersteuning van hun actieve deelname aan ruimtes voor reflectie, besluitvorming en transformatie van de praktijken in de geestelijke gezondheidszorg.

Begeleiding bij de opzet van een gebruikerscomité – Epsilon

In het kader van de ontwikkeling van participatie van gebruikers werd een begeleidingstraject opgezet bij het psychiatrisch ziekenhuis Fond’Roy, met het oog op de opzet van een patiëntencomité. Een voorbereidende fase werd uitgevoerd via verschillende ontmoetingen, onder meer op 1 april 2025 en 8 juli 2025, die het mogelijk maakten de basis van het mechanisme te leggen: verduidelijking van de doelstellingen, identificatie van de institutionele uitdagingen en bepaling van de participatiemodaliteiten. Deze ontmoetingen vonden plaats in aanwezigheid van de kwaliteitscoördinatoren van het ziekenhuis en de coördinator Gebruikers en Naasten van het BPGG.

Het eerste comité, genaamd “comité van partnerpatiënten”, vond plaats op 22 oktober 2025, met een verlengde sessie op 15 december 2025, wat een structurerende stap markeerde in de opzet van deze participatieve ruimte. Het comité wordt mee geleid door een ervaringsdeskundige (co-coördinator van Interface) en de coördinatrice zorgkwaliteit, waardoor zowel de erkenning van ervaringsdeskundigheid als de verankering in de institutionele dynamieken van continue verbetering wordt gewaarborgd.

Tijdens deze bijeenkomsten konden de leden van het comité: de groep van partnerpatiënten samenstellen; hun ervaringen met het zorgtraject delen; de sterke punten en de ondervonden moeilijkheden in kaart brengen; en concrete voorstellen formuleren om het dagelijks leven en de zorgpraktijken te verbeteren.

De tweede sessie werd bijgewoond door de medische directie, waardoor de institutionele verankering van het initiatief versterkt werd. Bij die gelegenheid werd het charter van het comité van partnerpatiënten, dat samen met de gebruikers was opgesteld, goedgekeurd; er werd een analyse van de tevredenheidsvragenlijsten uitgevoerd; en er kwamen verschillende prioritaire werkgebieden naar voren. Op basis hiervan werden zes werkhema's voorgesteld en door de directie goedgekeurd: Communicatie en traject; Holistische zorg en respect voor individuele verschillen; Therapeutische activiteiten en het leven binnen de voorziening; Koppeling tussen psychologie en somatiek; Continuïteit van zorg en bestrijden van isolement; Uitwisseling tussen peers en co-creatie.

Voor 2026: lancering van de thematische subgroepen, versterking van de banden tussen het lokale en het regionale niveau, presentatie van het model in andere instellingen, en herneming van een gelijkaardig traject binnen de vzw L'ÉQUIPE in Anderlecht.

XII. LOTGENOTEN

[i] Coördinatoren: Sophie Céphale, Jonathan De Vylder, Céline Mathijssen, Valérie Muller, René Bartholemy

1. Opleidingen tot ervaringsdeskundigheid en lotgenoten

Kennis afkomstig uit ervaring erkennen, de functie van lotgenoot professionaliseren, en hun integratie in de teams van de Brusselse sociaal-gezondheidssector bevorderen: dat zijn de drie rode draden die de basis vormden voor de twee opleidingscycli die in 2025 werden voortgezet. De cijfers spreken voor zich, maar wat ze niet volledig weergeven, is de transformatie die de deelnemers in hun feedback beschrijven: meer zelfvertrouwen, een nieuwe legitimiteit ten aanzien van lotgenoten en de professionele omgeving, nieuwe tools, een betere kennis van de structuren in de sociale en gezondheidssector, en meer vertrouwen om zich in groep uit te spreken en eigen projecten op te starten.

De Herstelacademie (AREV)

De AREV is een ruimte open voor iedereen — gebruikers, professionals, naasten — die aan hun eigen herstel willen werken. In 2025 werden **4 sessies** van de basismodule “Zich herstellen met eigen krachten” georganiseerd over **2 groepen**. Elke sessie loopt over **8 bijeenkomsten van twee uur**, begeleid door een lotgenoot of ervaringsdeskundige en een eerstelijnspsycholoog. **59 personen** namen deel — 13 mannen en 46 vrouwen, waarvan 53 uit Brussel. Daarnaast worden specifieke modules ontwikkeld rond terugvalpreventie, zelfbeeld en chronische pijn, om zo te beantwoorden aan meer gerichte behoeften vastgesteld op het terrein.

1e editie lotgenoten (2024–2025): eerste contracten, eerste tewerkstellingen

De eerste opleidingscohort lotgenoten startte haar traject in 2025. Van de **16 ingeschreven personen** doorliep elk **200 stage-uren** in een instelling. De balans is concreet: **4 personen tekenden een arbeidscontract** na afloop van de opleiding, en **2 anderen werken onder een vrijwilligersovereenkomst** in 2025. Dit resultaat is geen evidentie — lotgenoten integreren in bestaande zorgteams vereist voorbereidend werk van beide kanten. In 2025 begeleidde **5 intervisiesessies voor stages** de stagiairs (27 januari, 10 februari, 10 maart, 24 maart en 14 april), terwijl **4 begeleidingssessies** gewijd waren aan teams die voor het eerst een lotgenoot in stage ontvingen, aangevuld met bezoeken op de stageplaatsen.

2e editie lotgenoten (2025): een cohorte in volle opbouw

De tweede editie startte met **21 personen ingeschreven** voor de opleiding Ervaringsdeskundigheid, waarvan **16 doorstroonden naar de opleiding Lotgenoten** in 2025. Over het hele jaar werden **69 opleidingsuren** gegeven over **23 sessies**, met inzet van **13 professionals geestelijke gezondheid** en **16 lotgenoot-opleiders**. De behandelde thema's omvatten een breed spectrum, bewust verankerd in de realiteit van het terrein: stoornissen in de geestelijke gezondheid, beroepsgeheim, vormen van geweld, verslavingen, lotgenoten en projecten PAT/Samusocial/HPB, gedwongen zorg, de rol van ervaringsdeskundigen bij de POD Maatschappelijke Integratie en de FOD Volksgezondheid, actief luisteren, instrumenten van lotgenoten, exploratieve studie.

2. Open bijeenkomsten lotgenoten / ervaringsdeskundigen

In 2025 werden **9 open bijeenkomsten** georganiseerd — 8 ter plaatse op het Platform en één via videoconferentie op 16 december — op de volgende data: 14 januari, 18 februari, 25 maart, 8 april, 3 juni, 2 september, 7 oktober, 18 november en 16 december. Elke bijeenkomst brengt

gemiddeld **15 personen** samen: vrijwillige of bezoldigde lotgenoten, personen die dit willen worden, en professionals uit de sociale en gezondheidszorgsector.

Deze afspraken hebben zich bevestigd als veel meer dan een informatieruimte: het is een plek voor overdracht en collectieve uitwerking rond de praktijken van lotgenoten. Lotgenoten stellen er de instelling voor waarin ze werken, evenals hun eigen manier om hun functie in te vullen en hun professionele praktijk te ontplooiën. Deze presentaties leiden tot rijke en concrete uitwisselingen, en brengen verschillende centrale vraagstukken naar boven die in elke bijeenkomst terugkomen: de houding, de juiste afstand, de deontologie.

Elke bijeenkomst is ook opgebouwd rond een moment van netwerk-co-creatie, van waaruit het hele jaar door concrete initiatieven zijn ontstaan: de oprichting van een Discord-platform, het opstellen van een waardencharter, de organisatie van internationale vergelijkende workshops, de versterking van de samenwerking met de Nederlandstalige sectoren. De open bijeenkomsten hebben ook toegelaten ruimere initiatieven in verband met lotgenoten te valoriseren, met name Erasmus+-projecten, die de lokale praktijken inschrijven in partnerschaps- en innovatiedynamieken op grotere schaal.

De videoconferentiebijeenkomst van 16 december was een bijzonder hoogtepunt: door lotgenoten uit Wallonië en het buitenland samen te brengen, openden ze een dialoog over de realiteit van lotgenoten in verschillende gebieden en liet ze toe de bestaande opleidingen in Franstalig België, Frankrijk en Zwitserland in perspectief te plaatsen — vanuit een logica van kennisdoorstroming en kruisbestuiving die het hele netwerk verrijkt.

Deze bijeenkomsten zullen in 2026 worden voortgezet met een uitbreiding naar andere onthaalplekken en de consolidatie van de collectief gecreëerde instrumenten.

3. Permanenties telefoonlijn

Sinds januari 2025 verzorgen lotgenoten de ochtendpermanenties van de luisterlijn 0800/1234.1, elke werkdag van maandag tot vrijdag, van 10u tot 12u. Dit is een bewuste keuze: deze oproepen toevertrouwen aan iemand die zelf een ervaring van psychisch lijden heeft doorgemaakt, betekent bellers een kwaliteit van aanwezigheid en begrip bieden die niet in een handboek te leren staat. Geen kunstmatige professionele afstand, geen geformatteerd antwoord — gewoon iemand die van binnenuit weet hoe het is om hulp te zoeken.

4. Individuele begeleiding

De lotgenoten van het Platform verzorgen, op aanvraag, individuele begeleiding in de lokalen. Wanneer een persoon met een traject in de geestelijke gezondheidszorg zich wil engageren — in een opleiding, een hersteltraject, een lotgenotenproject of een andere stap — kan hij of zij ontvangen en begeleid worden door een lotgenoot die deze wegen zelf heeft bewandeld.

Deze begeleiding vervangt de bestaande voorzieningen niet. Ze vormt een aanvulling, door iets te bieden wat deze voorzieningen niet altijd kunnen geven: een gesprekspartner die dezelfde taal spreekt, die therapeut noch maatschappelijk werker is, en die kan helpen om vragen te ontwarren, opties te verduidelijken en de meest aangepaste toegangspoort voor elke situatie te vinden.

XIII. Federaal project referenten ervaringsdeskundigheid

1. Uitvoering van het federaal project van referenten ervaringsdeskundigen

Lange tijd hadden mensen met een ervaring met een psychische aandoening, binnen zorgteams enkel een plaats als patiënt.

Het eerste kwartaal van 2025 markeerde een structurele ommekeer: zes Franstalige referenten ervaringsdeskundigheid werden, in het kader van het federaal project gedragen door de FOD Volksgezondheid, aangeworven binnen het Platform. Dit project heeft als doel om referenten ervaringsdeskundigheid te integreren binnen de zorgvoorzieningen voor geestelijke gezondheidszorg. Deze uitrol is het vervolg op het werk dat in 2024 werd opgestart: het verspreiden van de oproep tot kandidaten, het begeleiden van profielen die voortkomen uit participatie-initiatieven en de organisatorische voorbereiding voor het onthaal van de referenten. Het vormt een belangrijke hefboom om de integratie van ervaringsdeskundigheid in de zorgvoorzieningen te versterken en de ontwikkeling van de praktijk te ondersteunen met meer participatie en co-creatie.

Deze ontwikkeling past in een context die gekenmerkt wordt door blijvende moeilijkheden op het vlak van collectieve vertegenwoordiging van gebruikers in de geestelijke gezondheidszorg. De afgelopen jaren heeft het Platform meermaals initiatieven ondersteund om een representatieve gebruikersvereniging te structureren en te versterken. Ondanks deze inspanningen, bleven de verenigingsdynamieken fragiel, wat de verkenning van complementaire modaliteiten noodzakelijk maakte om de inachtneming van ervaringskennis in het beleid en de zorgvoorzieningen te waarborgen. De uitrol van de referenten ervaringsdeskundigheid dringt zich dan ook op als een pragmatisch en structurerend antwoord: in plaats van te wachten op een gestabiliseerde collectieve vertegenwoordiging, gaat het erom erkende en goed uitgeruste functies te integreren, verankerd in de bestaande voorzieningen, die ervaringskennis op een systemisch niveau kunnen brengen.

2. De opdrachten van de referenten

De functie van referent ervaringsdeskundige wordt gedefinieerd binnen een precies federaal kader, dat zowel de reikwijdte als de verantwoordelijkheden afbakt. De referenten dragen ertoe bij dat ervaringsdeskundigen op het vlak van geestelijke gezondheid betrokken worden bij de verschillende projecten die door de federale overheid worden geïnitieerd: High Intensive Care (HIC), mobiele crisisteams (2a), mobiele teams voor langdurige zorg en rehabilitatie (2b), internering, en eerstelijnspsychologische zorg (ELP).

In dit kader zijn hun opdrachten opgebouwd rond verschillende complementaire assen. Ze faciliteren en bevorderen ervaringsdeskundigheid op organisatorisch niveau, door goede praktijken te identificeren en te delen, door te spreken over de drempels voor de inzet van ervaringsdeskundigen en bij te dragen om deze weg te werken. Ze vormen een contactpunt voor organisaties die ervaringsdeskundigheid willen inzetten, en moedigen deze aan om ervaringsdeskundigen — zowel vrijwilligers als professionals — samen te brengen en te ondersteunen, in samenwerking met gebruikersorganisaties die interviews tussen peers aanbieden.

De referenten begeleiden ook thematische leernetwerken, die personen met een ervaring als gebruiker toelaten concreet bij te dragen aan een meer persoonsgerichte geestelijke gezondheidszorg. In het kader van een specifieke denktank betrekken ze de verschillende belanghebbenden — diensten, overheden, ervaringsdeskundigen, gebruikersorganisaties — om de mogelijkheden voor de inzet van ervaringsdeskundigheid op het terrein te analyseren. Ten slotte, nemen ze deel aan de reflectie over een opleidingsaanbod waarmee ervaringsdeskundigen het standpunt van elke gebruiker kunnen vertegenwoordigen vanuit een gemeenschappelijke visie, los van hun eigen verhaal.

Om deze opdrachten uit te voeren, werken de referenten nauw samen met de netwerkcoördinatoren en de actoren van de zorgnetwerken, met hun collega-referenten om duurzame strategieën uit te werken — via supervisies, interviews en individuele coaching —, en met het federaal coördinatieteam van de hervormingen van de geestelijke gezondheidszorg van de FOD Volksgezondheid, alsook met de reflectiegroep ervaringsdeskundigheid, samengesteld uit vertegenwoordigers van gebruikersverenigingen, de federale overheid en de deelstaten.

3. Implementatie en strategische assen in 2025

De organisatie van de posten per thema — algemene geestelijke gezondheidszorg, verslavingen, spoedsituaties, revalidatietrajecten — waarborgt een coherente dekking van de geïdentificeerde prioriteiten. Deze structurering bevordert de articulatie tussen het lokale, regionale en federale niveau, en versterkt tegelijk de banden met de Nederlandstalige initiatieven en ondersteunt een nationale convergentiedynamiek. De uitvoering van het project steunt op de ervaring die de afgelopen jaren werd opgebouwd door de Coördinatie Gebruikers en Naasten in Brussel, vandaag ingezet op het niveau van het Franstalige grondgebied.

Vijf assen structureerden het uitrolwerk in 2025. De structurele verankering van de functie bestond uit de geleidelijke integratie van de referenten binnen bestaande voorzieningen — eerstelijnspsychologische zorg, High Intensive Care-project, mobiele teams — alsook in de sectoren verslavingen, het beheer van crisissituaties en revalidatietrajecten, met een verduidelijkingswerk van de rollen, mandaten en samenwerkingsmodaliteiten met de bestaande teams. De ondersteuning van de professionalisering nam de vorm aan van het opzetten van coördinatie-, uitwisselings- en ondersteuningsruimtes om de functieaanvang te begeleiden, de praktijken te consolideren en de professionele identiteit van de referenten ervaringsdeskundigen te structureren. De ontwikkeling van co-creatiepraktijken beoogde werkmodaliteiten te bevorderen die ervaringskennis integreren naast professionele kennis, in het bijzonder in complexe contexten zoals verslavingen, spoedinterventies en revalidatieprocessen, met het oog op het verbeteren van de toegankelijkheid, de continuïteit en de kwaliteit van de zorg. De uitrusting en structurering leidden tot de uitwerking en verspreiding van instrumenten die de uitoefening van de functie vergemakkelijken: opdrachtfiles, samenwerkingskaders, communicatiemiddelen, in samenhang met bestaande hulpbronnen. Ten slotte liet de interface met het federale niveau een actieve bijdrage toe aan de uitwisselingen met de FOD Volksgezondheid om de realiteit van het terrein over te brengen, structurele drempels te identificeren en de bijsturing van het projectkader te ondersteunen.

4. Uitdagingen en perspectieven

Deze uitrol belicht verschillende prioritaire aandachtspunten voor de voortzetting van het project: de verduidelijking van het statuut en de loonschalen; het waarborgen van de arbeidsvoorwaarden; de institutionele erkenning van ervaringsdeskundigheid; alsook het versterken van ondersteuning en opleiding, in het bijzonder in sectoren met hoge complexiteit zoals verslavingen, spoedgevallen en revalidatie. De opdrachten van de referenten kunnen overigens evolueren naargelang de ontwikkeling van de federale projecten, wat voor het Platform impliceert dat het een actieve waakzaamheid en een continue aanpassingscapaciteit moet behouden.

Vanuit dit perspectief, positioneert het Platform zich als een belangrijke actor voor de implementatie en evaluatie van het project, in nauwe samenwerking met de institutionele en verenigingspartners, ten dienste van een zorgsysteem dat inclusiever, participatiever en waarin kennisuitwisseling centraal staat.

XIV. PERSPECTIEVEN EN AANBEVELINGEN VOOR 2026

2026 belooft een scharnierjaar te worden. Niet omdat de uitdagingen nieuw zijn — de meesten bestaan al jaren — maar omdat verschillende ervan tegelijk een keerpunt bereiken. De federale Spending Review vormt een reële dreiging voor voorzieningen die de sector jarenlang heeft opgebouwd. De aanwerving van een nieuwe directeur luidt een overgangperiode in die zowel continuïteit als vernieuwing vereist. De in 2024-2025 gelanceerde projecten — kadaster van de plaatsen, jongerenwebsite, uitrol van de referenten ervaringsdeskundigen — zijn gerijpt en wachten op hun concrete uitvoering.

Het Platform gaat dit jaar met een onaangetaste overtuiging van start: de overleg-, opleidings- en bemiddelingsruimtes die het organiseert, zijn geen luxe. Het zijn infrastructuren van de sector. Ze afschaffen of verzwakken, betekent in enkele maanden tenietdoen wat jarenlang werk heeft gekost om op te bouwen.

Wat niet kan wachten

1. De intersectorale articulaties en de uitvoering van de nieuwe normen versterken

De bedreigde voorzieningen verdedigen. De Spending Review treft kwetsbare structuren — PVT, IBW, ambulante diensten — die het vangnet van het Brusselse systeem vormen. Het Platform zal een duidelijk en onderbouwd standpunt verdedigen bij de bevoegde overheden, gebaseerd op de monitoringgegevens die het hele jaar door werden verzameld en op de stem van de actoren in het veld.

Het kadaster van beschikbare plaatsen afwerken. Dit digitale instrument, dat door Vivalis aan het BPGG toevertrouwd is en waarmee in realtime de beschikbaarheid binnen de Brusselse psychiatrische opnamediensten kan worden geraadpleegd, zal in de eerste helft van 2026 worden voorgesteld aan de diensthoofden. Het is een instrument dat op het eerste gezicht eenvoudig lijkt, maar in de praktijk van cruciaal belang is voor iedereen die dagelijks met crisissituaties te maken heeft.

De jongerenwebsite voor geestelijke gezondheid online brengen. Twee jaar werk samen met de jongeren zelf, leidt in 2026 tot een concreet resultaat: de “Çava-mètre”, de kaart met hulpbronnen en de interactieve website. De lancering zal vergezeld worden van een campagne op sociale media en een voortdurende evaluatie in samenwerking met de partners van de groep.

Wat we willen opbouwen

2. Ervaringsdeskundigheid institutionaliseren als hefboom voor innovatie

Pair-aidance verankeren in het recht. Met twee AREV-cohortes, zes actieve referenten ervaringsdeskundigen en een Belgische primeur in familie-lotgenoten, is de basis gelegd. De uitdaging voor 2026 is om deze ervaringen om te zetten in iets duurzaam — een erkend ethisch kader, een structurele financiering een duidelijke institutionele plaats. Dit pleitbezorgingswerk zal worden uitgevoerd in samenwerking met de federale actoren en de Europese netwerken.

3. De toegankelijkheid en leesbaarheid van informatie verbeteren

Informatie nog toegankelijker maken. Het repertorium santementale.brussels heeft de kaap van 264.000 jaarlijkse bezoeken overschreden. Dit succes brengt een verantwoordelijkheid met zich mee: de kwaliteit handhaven, de toegankelijkheid vergroten, en beantwoorden aan de behoeften van doelgroepen die nog geen toegang hebben tot digitale media. Een ergonomische herziening is voorzien, met bijzondere aandacht voor taalbarrières.

4. De erkenning en ondersteuning van naasten consolideren

De ondersteuning aan naasten consolideren. Profamille, PROSPECT, BREF, groep van naasten, familie-lotgenoten: het Platform heeft in twee jaar tijd een ecosysteem voor ondersteuning van naasten ontwikkeld dat voorheen niet bestond. Dit moet nu verduurzaamd worden, structureel gefinancierd worden, en de plaats van naasten moet verder verdedigd worden — niet als mantelzorgers bij gebrek aan beter, maar als volwaardige actoren in het herstelproces.

5. Preventie en sensibiliseringsacties versterken

6. De politieke en strategische invloed van de sector consolideren

Wegen op de beslissingen die ertoe doen. De deelname van vertegenwoordigers van Interface aan de selectiecomités van Brumenta, de aan de parlementaire commissies overgemaakte gegevens, de standpunten verdedigd bij de regionale en federale instanties: het Platform heeft een stem in de beslissingen die de Brusselse sector vormgeven. Het wil deze stem in 2026 sterker laten horen, in een politieke context die gesprekspartners vraagt die namens het terrein kunnen spreken met onderbouwde argumenten.

Een woord ten afsluiting

Fundamenteel zal een van de uitdagingen voor het Platform in 2026 erin bestaan te blijven streven naar een betere vertegenwoordiging van de Brusselse geestelijke gezondheidssector, die naar onze mening nog steeds te versnipperd is, wat de efficiëntie en de representativiteit ervan kan schaden. Het Platform zal contacten opnemen met andere overkoepelende instanties om bij te dragen aan de totstandkoming van een beter representativiteitsmodel. Het Platform moet ook op zoek naar een nieuwe directeur of directrice, aangezien de zoektocht naar een vervanger voor Luc Detavernier tot nu toe geen resultaat heeft opgeleverd. Deze dubbele uitdaging zal dus, samen met de hierboven vermelde elementen, deel uitmaken van de uitdagingen voor 2026.

Dit verslag is de weerspiegeling van een jaar van samenwerken. Het is ook onvermijdelijk, onvolledig — het zegt niets over de informele gesprekken, de situaties die zonder sporen werden opgelost, of de tijd die werd besteed aan het onderhouden van banden die niemand verplicht te onderhouden. Het is echter vaak daar dat het essentiële zich afspeelt. 2026 zal zijn wat we er samen van maken.